

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

THE EVALUATION OF POTENTIAL DEVELOPMENT PROGRAME FOR CHILD
DEVELOPMENT CENTER OF THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN KHONKAEN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-225-051

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

THE EVALUATION OF POTENTIAL DEVELOPMENT PROGRAMME FOR CHILD
DEVELOPMENT CENTER OF THE LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
KHONKAEN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา)

คณะครุศาสตรบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

KMITL-2016-ED-M-225-051

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE EVALUATION OF POTENTIAL DEVELOPMENT PROGRAME FOR
CHILD DEVELOPMENT CENTER OF THE LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN KHONKAEN PROVINCE

INTHAWA PHAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTAIL FULFILLMENT
OF REQUIRMENTS FOR THE DEGRE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION
(VOCATIONAL CURRICULUM AND INSTRUCTION)
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MUNGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2016

KMITL-2016-ED-M-225-051

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2016

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดขอนแก่น
The Evaluation of Potential Development Program
for Child Development Center of the Local
Administrative Organization in Khonkaen Province

นักศึกษา

นางสาวอินฉวา พาน

รหัสประจำตัว

56603065

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.กฤษณา คิตติ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.ธนิษฐ์ รัตน์โอฬาร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.ดร.มาลัย	ทวีสุข	
ดร.กฤษณา	คิตติ	
ดร.ธนิษฐ์	รัตน์โอฬาร	
ผศ.ดร.ศิริรัตน์	เพชรแสงศรี	
รศ.ดร.อุทัย	บุญประเสริฐ	

วัน /เดือน/ปี ที่สอบ

30 พฤษภาคม 2559 เวลา 15.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติยพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 15 เดือน ๕-๕ พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น
นักศึกษา	นางสาวอินฉวา พาน
รหัสประจำตัว	56603065
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา	หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.กฤษณา คิตดี
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ธนินทร์ รัตน์โฬาร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองของ CIPPI MODEL ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ประจำการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน และ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักวิชาการ และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 250 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบที (t-test) แบบ dependent sample

ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 พบว่า

1. ด้านบริบท มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$)
2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$)
3. ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$)
4. ด้านผลผลิต ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ด้านผลกระทบ มีผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$)

Thesis Title	The Evaluation Of Potential Development program For Child Development Center Of The Local Administrative Organization In Khonkaen Province
Student	Miss Inthawa Phan
Student ID.	56603065
Degree Program	Master of Industrial Education Industrial Education (Vocational Curriculum and Instruction)
Year	2016
Thesis Advisor	Dr. Krissana Kiddee
Thesis Co-Advisor	Dr.Thanin Ratanaolarn

ABSTRACT

The purpose of this study was to evaluate a Child Development Center Potential Development Project in Local Administrative Organization in Khonkaen province via CIPPI MODEL. A total of 5 evaluation aspects including Context, Input, Process, Product and Impact were considered. The sample of the study was a group of participants in the 4th Child Development Center Potential Development Project in Local Administrative Organization in Khonkaen province, including 77 Child Development Center Chiefs and 250 Directors of Child Development Center, academics, and caregivers in Khonkaen province. The research instruments were a rating scale evaluation form and an achievement test. The data were analyzed by using mean (\bar{X}), and standard deviation (S) and t-test for dependent samples.

The results of the study were as followed;

1. The project context was at the highest level ($\bar{X} = 4.78$).
2. The project input was at a high level ($\bar{X} = 4.27$).
3. The project process was at a high level ($\bar{X} = 4.32$).
4. The post test scores were higher than the pre-test score at the significant level of .05 .
5. The project impact was at a high level ($\bar{X} = 4.27$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.กฤษณา คิตติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร. ธนินทร์ รัตนโอฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา ทั้งหลักการ ทฤษฎีแนวคิด รวมทั้งข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเรื่องมีวิจัยในครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อกรวิจัย และขอขอบพระคุณ คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในขั้นตอนสุดท้ายจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ สำนักการศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ได้กรุณาให้ผู้ประเมินได้ร่วมประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น อีกทั้งการสนับสนุนงานในด้านต่างๆ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่ให้การอุปการะ ส่งเสริมสนับสนุน การอบรมสั่งสอนดูแลและเกื้อหนุนในทุกๆด้าน ครอบครัวของผู้วิจัย ครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย และเพื่อนๆร่วมรุ่นทุกคนที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี คุณค่าประโยชน์อันใดที่พึงจะเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตา แก่บิดา มารดา ตลอดจนบูรพคณาจารย์ของผู้วิจัยและผู้มีพระคุณทุกท่าน

อินฉวา พาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	6
2.1.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	6
2.1.2 ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	7
2.1.3 มาตรฐานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	8
2.1.4 โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดขอนแก่น 2558.....	13
2.2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	15
2.2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ.....	15
2.2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ.....	17
2.2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ.....	19
2.2.4 รูปแบบของการประเมินโครงการ.....	23
2.2.5 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (CIPPI Model).....	41
2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
2.3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	45
2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	51
3.1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ.....	51
3.2 ผู้ให้ข้อมูลการประเมิน.....	58
3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
3.5 เกณฑ์การประเมิน.....	65

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
5.1 สรุปผลการประเมิน.....	75
5.2 อภิปรายผลการประเมิน.....	77
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	86
ภาคผนวก ข แบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น.....	93
ภาคผนวก ค แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน –หลัง ฝึกอบรม.....	99
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือและตารางผังข้อสอบ.....	105
ประวัติผู้เขียน.....	114

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินผลสรุปรวมกับประเภทของการประเมิน.....	37
2.2 แสดงความแตกต่างของรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (กรณีประเมินครั้งเดียวพร้อมกัน) กับรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้.....	44
3.1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น.....	52
4.1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท (n=77).....	67
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า (n=250).....	69
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ (n=250).....	70
4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	72
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับความคิดเห็น จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ (n=77).....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการ.....	24
2.2 องค์ประกอบในการจัดการศึกษาตามรูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	26
2.3 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	27
2.4 รูปแบบการประเมินของ Stake.....	34
2.5 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI.....	43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชากรวัยแรงงานให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมถึงการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเรียนรู้ไม่มีการสิ้นสุดเปรียบเสมือนการเปิดเส้นทางไปสู่แนวทางที่ดีในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ในการพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจึงนับเป็นภารกิจสำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553 : 1)

จากแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ประเด็นยุทธศาสตร์ “สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในประจำปี 2552 และ 2553 รัฐบาลยังคงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจัดให้มีการดำเนินงานภายใต้นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ส่วนในระดับการศึกษาปฐมวัยรัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเห็นว่าการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการสามารถจัดการศึกษาในระดับนี้ในระบบโรงเรียน ที่ครอบคลุมถึงระดับการศึกษาปฐมวัยด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2557 : 6-7)

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ถูกจัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 3-5 ปี ให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับต่อไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยา ก็ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

หน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 1)

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้มีแนวทางสำหรับความร่วมมือในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้งทางเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดให้มีการส่งเสริมให้เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับประทานอาหารครบถ้วนและถูกหลักสุขอนามัย ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเด็กเล็กด้วยการให้มีอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อให้เด็กเล็กได้มีการพัฒนาทักษะ และมีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับช่วงวัย ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เข้มแข็งพัฒนาความสามารถ เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเด็กเล็กให้มีคุณภาพต่อไป ตลอดจนการร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่งเสริมการศึกษาพร้อมการเรียนรู้ด้วยการให้มีอุปกรณ์ในการพัฒนาความคิด ความอ่าน พัฒนาทางจิตใจและอารมณ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อให้เด็กเล็กได้มีการพัฒนาทักษะด้านร่างกายและจิตใจที่เหมาะสมกับช่วงวัย และเป็นการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากครูผู้ดูแลเด็กแล้วบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่ต้องเร่งสร้างศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งในจังหวัดขอนแก่นมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความดูแลอย่างน้อย 1 ศูนย์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 413 ศูนย์ โดยมีศูนย์ที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการรวมทั้งสิ้นจำนวน 77 ศูนย์ แต่ละศูนย์มีที่มาแตกต่างกันทั้งที่รับถ่ายโอนมาจากหน่วยงานสังกัดต่าง ๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอจัดตั้งขึ้นเอง ซึ่งการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ผลตามต้องการนั้น ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาเด็กเล็ก ได้แก่ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. 2557 : 1-2)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นจึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ องค์ความรู้ หลักการในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา รวมไปถึงการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ซึ่งโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2557 ที่ผ่านมามีผลประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก (กิตติชัย อุทธา. 2557 : 5) ซึ่งการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นประจำปี 2557 ในครั้งที่ผ่านมาดังกล่าวเป็นการ

ประเมินความพึงพอใจเพียงด้านเดียว ทำให้ยังขาดการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และปรับปรุงการดำเนินโครงการต่อเนื่องต่อไป

ดังนั้นในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ทางสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงมีความประสงค์ให้นักประเมินที่มีความรู้ในด้านการประเมินโครงการได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เข้าประเมินโครงการในครั้งนี้ โดยทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเห็นว่าการประเมินโครงการเป็นกระบวนการเชิงระบบที่สำคัญเพื่อช่วยในการตรวจสอบหรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการ การปรับปรุงและการพัฒนาโครงการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดการโครงการ อีกทั้งเพื่อให้การประเมินครอบคลุมในทุกๆด้านของโครงการและสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอเป็นผู้ประเมินโครงการ และได้รับการตอบรับจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้ประเมินโครงการแล้วนั้น ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการประเมินเพื่อตอบสนองความต้องการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 โดยเลือกใช้รูปแบบจำลอง CIPPI MODEL (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI model) เป็นผลการศึกษาโดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ใน 5 ด้าน มาเป็นกรอบในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากมีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการนี้ คือเป็นการประเมินโครงการทั้งระบบ หรือในลักษณะขององค์รวม ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ไปจนถึงด้านผลกระทบ ทำให้เห็นผลการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบ (วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. 2555 : 6)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

1.3 กรอบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินโดยแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการประเมินแบบ CIPPI (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI model) เป็นการศึกษาโดย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2554) ซึ่งมีการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านผลกระทบ (Impact)

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการประเมินไว้ดังนี้

1.4.1 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

1.4.1.1 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 14 คน และเพศหญิงจำนวน 63 คน

1.4.1.2 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 11 คน นักวิชาการจำนวน 43 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 196 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 รวมทั้งหมด 250 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 7 คน และเพศหญิงจำนวน 243 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบไปด้วยผลการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยให้ความหมายของนิยามศัพท์ที่ใช้ในการประเมินดังนี้

1.5.1 **โครงการ** หมายถึง โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.2 **การประเมิน** หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

1.5.2.1 **การประเมินโครงการ** หมายถึง การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

1.5.2.2 การประเมินด้านบริบท หมายถึง การประเมินความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และ กิจกรรมในวิธีดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1.5.2.3 การประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า หมายถึง การประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเพียงพอของวิทยากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ระยะเวลา และการจัดการฝึกอบรม ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1.5.2.4 การประเมินด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเกี่ยวกับ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1.5.2.5 การประเมินด้านผลผลิต หมายถึง การประเมินความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาการฝึกอบรม เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1.5.2.6 การประเมินด้านผลกระทบ หมายถึง การประเมินผลของการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ โดยผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ 1) สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน 2) เห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน และ 3) นำความรู้ที่ได้มาร่วมพัฒนาใช้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาเกี่ยวกับเรื่อง 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี 5) การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ 6) การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา 7) การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา 8) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และ 9) สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) สามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 2) มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ 3) ทำงานร่วมกันเป็นทีมตามเป้าหมายที่กำหนด 4) ทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น และ 5) มีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น หลังการเข้าร่วมฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 2 เดือน

1.5.3 สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 2 - 5 ปี ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

1.5.5 การฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมในโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1.5.6 บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักวิชาการ และผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.2 ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.3 มาตรฐานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.4 โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต

จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

2.2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

2.2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

2.2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

2.2.4 รูปแบบของการประเมินโครงการ

2.2.5 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (CIPPI Model)

2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคูหาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปีมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดหรือมัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2547:1)

ในมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เช่นกันว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู

จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553:5)

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ กล่าวไว้ในมาตรฐานเด็กเล็กแห่งชาติว่า ศูนย์เด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์เด็กสถานพัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ และหรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น(กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2555 : 48)

ในระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2556 ว่า ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 2 ปีครึ่งถึง 5 ปี (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง. 2556 : 1)

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 2 - 5 ปี จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้ดูแลมีใช้ญาติของเด็ก

2.1.2 ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยงานหลัก เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาอนาคต การบริหาร การศึกษาจึงต้องเข้าใจและตระหนักว่าเป็นสหวิทยาการ ที่ต้องพึ่งพาศักยภาพของนักวิชาชีพเฉพาะทางที่สานต่อเชื่อมโยงกันอย่างสนิท ไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะเด็กเป็นสมบัติของชาติ ต้องการการพัฒนาที่สมบูรณ์ในทุกด้านเป็นการดำเนินการที่ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กในท้องถิ่นให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 1)

จรรยา จิตต์มณี (2551 อ้างใน เบญจวรรณ ศรศรี . 2556 : 1) กล่าวว่า เด็กถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและจะเติบโตเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในวัยเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยก่อนเข้าโรงเรียนเพราะพัฒนาการในวัยนี้จะหล่อหลอมเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก ยิ่งไปกว่านั้นวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการการแนะแนวทางการเอาใจใส่จากผู้ใหญ่อย่างใกล้ชิดเพราะอัตราการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว นักการศึกษาเชื่อว่า การเรียนรู้ของคนเกือบร้อยละ 90 เกิดขึ้นในช่วง 5 ขวบแรกของชีวิต และปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการว่า ในช่วงต้นของชีวิตคือตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี เป็นระยะที่สำคัญของการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพและสังคม ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างความพร้อมหรืออาจจะขัดขวางการพัฒนาการของเด็กในอนาคตได้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่สำคัญสำหรับดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูลูกในช่วงเวลากลางวัน

พิพัฒน์ หมาดเสม (2556 : 511) กล่าวว่า เด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัยเป็นพื้นฐานของชีวิตและสังคม การพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง เพราะคุณภาพของคนในชาติย่อมหมายถึงกำลังสำคัญใน

การพัฒนาประเทศ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติจึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง และต้องเริ่มกระทำตั้งแต่อยู่ในวัยแรกเริ่มของชีวิต คือ ตั้งแต่แรกเกิดถึงหกปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญมาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงถือว่าเป็นสถานที่เริ่มแรกที่สังคมมีความคาดหวังที่จะให้เป็นสถานที่ในการเริ่มต้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นระบบและเป็นไปด้วยหลักวิชาการที่ผ่านการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ทงศักดิ์ ปักโคทานัง และ จีรวัดน์ เจริญสุข (2557 : 355) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อีกรูปแบบหนึ่ง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนเพื่อเป็นการกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และตามศักยภาพ สามารถเตรียมความพร้อมของ เด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะ

เยาวพา เดชะคุปต์ และคณะ (2550 อ่างใน กัลยาณี ผลไม้. 2554 : 49) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นและนับวันจะมีความสำคัญต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น แต่เดิมเด็กอยู่กับครอบครัวที่มีผู้ใหญ่ดูแลเพราะครอบครัวไทยแต่โบราณเป็นครอบครัวแบบขยาย คือ มีปู่ ย่า ตา ยาย อยู่รวมกัน แต่ปัจจุบันสังคมไทยกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีแต่พ่อแม่ ลูก อีกทั้งแม่ยังออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ดังนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องนำลูกไปไว้ตามสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานบริการทารกหรือโรงเรียนอนุบาลเร็วขึ้น การศึกษาปฐมวัยจึงกลายเป็นความจำเป็นของชีวิตมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ในอดีตที่ผ่านมาเรามักละเลยไม่ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในวัยนี้เท่าที่ควร

กรมอนามัย (2549 อ่างใน เบญจวรรณ ศรีศรี. 2556 : 1) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่เดิมมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมอนามัย ซึ่งมีจุดประสงค์ในการก่อตั้งแตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วเพื่อเป็นสถานที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูลูกในช่วงเวลากลางวัน

มาณี ไชยธีรานวัณศิริ (2551 อ่างใน วิลาภรณ์ กองการ และ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. 2556 : 25) กล่าวว่า สังคมไทยในอดีตสภาพครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดใหญ่อาศัยอยู่รวมกันเป็นเครือญาติ เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมีเพียง พ่อ แม่ ลูก ทำให้บิดา มารดาต้องออกไปประกอบอาชีพ และจากการวิจัยพบว่าเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปี เป็นช่วงที่มีการพัฒนาสมองมากที่สุดเมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ถึงร้อยละ 80 ซึ่งการพัฒนาเด็กสามารถพัฒนาทางด้านร่างกาย เช่นการยืน การนั่ง การกระโดด ด้านสติปัญญา การรับรู้ จดจำ วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล ด้านอารมณ์ จิตใจ เช่น รัก ชอบเกลียด โกรธ เป็นต้น ด้านสังคม ให้สามารถปรับตัวในสังคม มีความรับผิดชอบ รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมเป็นต้น ทำให้จำเป็นต้องส่งลูกเข้ารับการเลี้ยงดูจากสถานบริการเด็กเล็ก เป็นเหตุทำให้สถานบริการเด็กเล็กเพิ่มขึ้นและเป็นที่ต้องการของสังคม

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญมากในการดูแลเด็กเล็กในปัจจุบัน เพราะเป็นสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเล็กมีทักษะและพัฒนาการต่างๆ

ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ช่วยแบ่งเบาภาระในการดูแลเด็กเล็กสำหรับครอบครัวในยุคปัจจุบันด้วย

2.1.3 มาตรฐานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ว่าจะจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการเป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งจำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร วัสดุสภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

ปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นใน ปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีความรู้ ทักษะ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม)

ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน มีสถานภาพเป็นพนักงานเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจสังคม และด้านสติปัญญา
2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ
4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน ทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ใน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับชั้น พื้นฐาน ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพ ของ การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กให้ก้าวหน้าต่อไป บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่าง ครบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งใน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการ ดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก เล็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ
3. ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณาเห็นชอบ
4. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5. ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้
6. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

สรุปได้ว่า ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินงาน ตามมาตรฐานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยซึ่งแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้านเพื่อให้เด็กได้รับการ พัฒนาความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.4 โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

1. หลักการและเหตุผล

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมเลี้ยงดูควบคุมดูแลให้การศึกษาแก่ เด็กก่อนวัยเรียนอายุระหว่าง 2-5 ปี ให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และมีความรู้ตามสาระที่ควรเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ได้กำหนดมาตรฐานการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามการ ดำเนินงานให้ได้มาตรฐานและกำหนดมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ขั้นพื้นฐาน) ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ใช้เป็นกรอบในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อพร้อมรับการประเมิน คุณภาพภายนอก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นทุกแห่งได้รับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)ครบทุกแห่งในช่วงไตรมาสที่ 2 ของประจำปี พ.ศ. 2558

จากการสำรวจเบื้องต้นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดขอนแก่นพบว่าเรื่องที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุดคือ ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ และครูผู้ดูแลเด็ก มีความต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และตอบสนองต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกและข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เสนอโครงการเพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาและตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างศักยภาพให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงได้จัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

2.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

2.2 มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำวิธีการจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ไปพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้

2.3 มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำวิธีการจัดทำโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีการดำเนินงานตามแผนตามระบบบริหารคุณภาพ การประเมินและรายงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินตนเองและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะ และความคิดเห็นระหว่างกัน

3. เป้าหมาย

3.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้กับบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 1,130 คน โดยแบ่งการจัดอบรมออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

3.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดขอนแก่นได้รับการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพ ให้การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยมีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน รองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เด็กในศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

4. สถานที่ดำเนินการ ศาลาประชาคม จังหวัดขอนแก่น

5. วิธีดำเนินโครงการ

5.1 ประชุมตัวแทนผู้ประสานงานบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น เพื่อปรึกษาหารือหัวข้อและรูปแบบการจัดอบรม

5.2 ประสานวิทยากรและสถานที่ในการจัดอบรม

5.3 ส่งหนังสือพร้อมแบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

5.4 จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนดไว้

5.5 ประเมินผลโครงการจากผลการตอบแบบสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

5.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

6. หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

7. ตารางการเรียนรู้ตามหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักสูตร 3 วัน

วันที่	8:30 น. – 10:30 น.	10:30 น. – 12:00 น.	13:00 น. – 14:30 น.	14:30 น. – 16:30 น.
วันที่ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์	การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)	การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ
วันที่ 2	การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ(ต่อ)	การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี	การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี (ต่อ)	การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ
วันที่ 3	การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา	การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา	การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)	อภิปราย ชักถามและนัดหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความของ โครงการ ว่าหมายถึง แผนหรือเค้าโครงการที่กำหนดไว้ โครงการเป็นศัพท์ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Project ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือระดับหนึ่งของแผนงาน (Plan) และในบางตำราถือว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Program ซึ่งหมายถึง แผนงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานชัดเจน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าโครงการคือ Project หรือ Program ในภาษาอังกฤษนั่นเองโดยคำว่า การประเมิน หรือ การประเมินผล รวมกับคำว่า โครงการ จึงเป็น คำศัพท์ทางวิชาการโดยเฉพาะว่า การประเมินโครงการ (Project or Program Evaluation) ซึ่งมีความหมาย คือ กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณา บ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย การประเมินโครงการ หรือ Project Evaluation ก็ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) และ เซาร์ อินโย (2553 : 4) ให้ความหมายของการประเมินโครงการ สอดคล้องกัน โดยกล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการคนคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆจากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ค่าผลการ ดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

สมคิด พรหมจ้อย (2550 : 37) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้า ของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อย เพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน/โครงการ ที่ ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมิน ก่อนเริ่มโครงการ การประเมินกำลังดำเนินการอยู่และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการ ดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

พิสนุ พงศ์ศรี (2551 : 68) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยรวมแล้วเป็นกระบวนการตัดสิน คุณค่าของโครงการในระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสาระสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ เพื่อตัดสินใจทำโครงการ ตัดสินหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ระเบียบ ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ นั้นเอง

ยุธนา พรหมณี (2553 : 3) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้นๆได้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย และมี ประสิทธิภาพเพียงใด

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552 : 12) กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อการ ตรวจสอบหรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ซึ่งมีลักษณะของการ ประเมินโครงการ ดังนี้

1. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการ
2. การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ
3. จุดเน้นที่สำคัญของการประเมินโครงการ อยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการดำเนินโครงการ

อนรุักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2550 : 1) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปมักจะมีวัตถุประสงค์หลักคือ การแสวงหาแนวทางตัดสินใจต่อการดำเนินงานโครงการหรือจะดำเนินโครงการว่า ควรจะดำเนินการหรือไม่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และศึกษาว่า ระหว่างดำเนินการมีปัญหาอะไรที่ควรปรับปรุงแก้ไข หรือเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการได้เรียนรู้อะไรบ้าง เกิดผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือสิ่งแวดล้อมอย่างไร และทั้งนี้การประเมินโครงการจำเป็นต้องมีขั้นตอน และวิธีการที่ค่อนข้างเป็นวิทยาศาสตร์ อาศัยเกณฑ์การตัดสินใจทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา สถานที่ และบริบทที่เกี่ยวข้อง มิใช่เป็นการตัดสินใจกันที่ใจ (Subjective) แต่ควรเป็นการตัดสินใจตามเกณฑ์ที่สามารถวัดได้ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (Objective)

คณินนุช พิจิตรนรการ (2550 : 16) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการแล้วนำมาประมวล วิเคราะห์ผล และนำผลลัพธ์ที่ได้มาเป็นแนวทางประกอบในการตัดสินใจปรับปรุงโครงการหรือควรจะดำเนินงานต่อไปหรือไม่อย่างไร

แหวตา พกฤษา (2550 : 54) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง แล้วนำไปวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใด และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่ของผู้บริหารโครงการ

Stufflebeam (1971 : 128) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการ และผลกระทบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

Worthen and Sander (1973 : 73) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การกำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการเกี่ยวกับผลผลิต กระบวนการและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Rossi and Freeman (2004 : 16) กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ที่มีการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยทางสังคมศาสตร์อย่างเป็นระบบเพื่อศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการสาธารณะที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมขององค์การและการให้บริการสังคม

Fitzpatrick และคณะ (2004 : 5) กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ 3 ประเด็น คือ การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และการเปรียบเทียบข้อมูลสารสนเทศที่ได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพ หรือ

ความสำคัญของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจได้ว่าควรปรับปรุง ดำเนินการต่อไปหรือขยายโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่การตั้งคำถามการประเมิน เลือกรูปแบบการประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอสารสนเทศแก่ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าหรือความคุ้มค่าของการดำเนินงานโครงการ ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหรือยุติการดำเนินงานโครงการโดยนําระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างนโยบายแผนงาน โครงการกับผลลัพธ์และผลกระทบ

2.2.2 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ปัจจุบันการประเมินโครงการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนางานและการปฏิบัติการกิจของทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากเป็นกลไกที่นักบริหาร นักวิชาการ และนักปฏิบัติ และบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ แทบทุกสาขาวิชา จะต้องรู้จักนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ รวมทั้งเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่ตนรับผิดชอบให้ดำเนินไปโดยราบรื่น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน ประกอบกับการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ การทำหน้าที่ของหน่วยงานตนให้สูงขึ้น โดยนำหลักการและเทคนิควิธีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ภายใต้ของการปฏิรูประบบราชการและการประกันคุณภาพองค์กร จึงทำให้การประเมินโครงการทวีความสำคัญขึ้น โดยการประเมินโครงการสามารถช่วยให้การบริหารจัดการงาน/โครงการทุกประเภทประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น (คณะทำงานศึกษาและดำเนินการจัดทำวิจัย โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา. 2550 : 21)

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555 : 12-13) ให้ความสำคัญกับการประเมินโครงการ เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นกิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการโครงการ เพราะการประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆเกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
2. ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ
3. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก
4. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งเน้นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

เชาว์ อินใย (2553 : 12) ให้ความสำคัญกับการประเมินโครงการ ในเหตุผลที่ต้องประเมินโครงการ เพราะการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือ กฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการ เป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎี หรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การ ประเมินโครงการที่นำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์นั้น เป็นการเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการ ทางสังคม เหตุผลที่สำคัญที่ต้องประเมินโครงการก็คือ มีทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมายที่จะทำให้ เกิดการดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินโครงการว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่

พิสนุ พองศรี (2551 : 36) ให้ความสำคัญกับการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น ในอนาคตอย่างมี ระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมี ประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผล
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานในการปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมิน ที่เป็นประโยชน์

ถวัลย์ มาตจรัส และชาวฤทธิ จงเกษกรณ์ (2547 อ้างใน เสกสรรค์ เห็นประเสริฐ. 2556 : 10-11) ให้ความสำคัญการประเมินโครงการ 7 ประการ ดังนี้

1. สร้างสรรค์โครงการที่มีคุณภาพ โครงการต่างๆ มีจำนวนมากหากนำมาปฏิบัติ ทุกแผน/โครงการ คงจำกันไม่ไหว ไม่ทันเวลา จึงต้องมีการกลั่นกรองโครงการที่มีอยู่ที่พอทำได้ การประเมินจะมีความสำคัญมากที่จะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ตัดสินใจในความเป็นไปได้ของโครงการ ทำให้ได้โครงการที่มีคุณภาพเมื่อดำเนินการแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่า
2. ป้องกัน แก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ดี เมื่อเริ่มต้นโครงการ หากมีการประเมินสภาพปัญหาที่อาจ เป็นข้อจำกัดของการทำงาน จะทำให้คาดการณ์ได้ว่าปัญหาอุปสรรคใดอาจเกิดขึ้นได้ ทำให้สามารถหา แนวทางที่จะป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นเกิดขึ้น และในระหว่างที่ปฏิบัติงานตามแผน หากมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทราบผลสำเร็จและความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอน ทำให้ทราบว่ามิอะไร สิ่งใด เกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ผู้รับผิดชอบสามารถหาสิ่งที่เป็นผลสำเร็จเป็นสิ่งที่ดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ทำงานต่อไป และสิ่งใดที่เป็นปัญหาหรือสิ่งใดไม่มี ผู้รับผิดชอบก็สามารถที่จะขจัดหรือหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้โครงการดำเนินไปสู่เป้าหมาย อย่างราบรื่นและเกิดผลดี
3. บริหารงานอย่างมีคุณภาพ การประเมินทำให้ผู้บริหารทราบข้อมูลต่าง ๆ ของการทำงานกับ ข้อมูลที่เป็นผลสำเร็จและความล้มเหลว ข้อมูลที่เป็นส่วนเสริมงานและส่วนผลักดันให้งานแตกต่าง ทำให้

ผู้บริหารสามารถพิจารณาใคร่ครวญ ตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

4. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพมุ่งหวังที่จะใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า มีผลงานที่ออกมาได้ผลมากกว่าทรัพยากรที่ลงทุนไป การประเมินช่วยให้ทราบว่าโครงการนั้น ใช้ทรัพยากรไปมากน้อยเท่าไร และผลงานที่ออกมามีปริมาณคุณค่ามากน้อยเพียงไร คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ และสมควรที่จะทำต่อไปหรือไม่

5. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงาน งานทุกชนิดเมื่อได้ไปแล้วผู้ปฏิบัติทุกคนย่อมต้องการที่จะทราบผลการทำงาานนั้น ต้องการทราบความก้าวหน้าว่างานที่ได้ทำไปแล้วมีสิ่งใดที่เพิ่มขึ้นมา ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเมื่อสิ้นสุดการทำงานแล้วผลลัพธ์ที่ออกมาเป็นอย่างไร มีผลดี สัมฤทธิ์ผล มีปริมาณมากพอคุ้มกับสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือไม่ การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงผล การปฏิบัติงาน เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้ดีกว่าเดิม

6. ก่อให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์กร บุคคล และสังคม โครงการเพื่อการพัฒนาต่างๆ นั้นมุ่งที่จะให้เกิดการพัฒนาต่อองค์กร ต่อบุคคลและสังคม ทั้งนี้ การประเมินโครงการจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์พิจารณาแนวทาง การพัฒนาที่ดี และเมื่อทำโครงการแล้วมีสิ่งใดที่ต้องได้รับการพัฒนาที่ดีที่สุด ซึ่งก็ต้องอาศัย การประเมินที่มีคุณภาพ

7. ผลการรายงานน่าเชื่อถือ การรายงานการประเมินโครงการ เป็นภาระหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้รับผิดชอบงานที่ต้องทำเพื่อให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือทราบ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป รายงานที่น่าเชื่อถือ มีเหตุมีผล จึงจะสามารถชี้แจง กุญใจให้โครงการกระทำต่อไปได้รับการสนับสนุน การที่จะทำให้งานโครงการถูกต้องน่าเชื่อถือได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการประเมิน เข้ามาช่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ ตัดสินคุณค่าของงานที่กระทำลงไปว่าดีหรือไม่อย่างไร อันจะทำให้ผู้รับผิดชอบระดับสูงพิจารณาตัดสินใจสนับสนุนโครงการนั้นต่อไป

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการ เป็นกลไกที่มีความสำคัญในการเสนอข้อมูลสารสนเทศต่อผู้บริหารองค์กรหรือผู้บริหารโครงการ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการจากผู้วิจัย โดยสามารถนำข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการ ช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการมีส่วนสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน ตลอดจนช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ

2.2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 1) กล่าวถึง การประเมินว่ามี 2 แบบ คือ

1. ประเมินเพื่อการตัดสินใจ เป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง “สิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่ควรจะเป็น” เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมินนั้นๆ มีนักทฤษฎีที่มีความเชื่อในแนวคิดนี้ เช่น Tyler, Provus, Stufflebeam เป็นต้น

2. ประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่า เป็นกระบวนการที่นักประเมิน “ตัดสินคุณค่า” ของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่มุ่งประเมินนั้น โดยนักประเมินจะมีบทบาทที่สำคัญคือเป็นผู้ตัดสินคุณค่าจากผลการประเมินนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วย หากนักประเมินใด ไม่ได้ทำหน้าที่นี้ก็ถือว่ายังทำหน้าที่ในการประเมินที่ไม่สมบูรณ์ มีนักทฤษฎีที่มีความเชื่อในแนวคิดนี้ เช่น Scriven, Worthen and Sanders, Apple, Cooley and Lohns, Guba and Lincoln เป็นต้น และการตัดสินคุณค่านั้นตามทัศนะของ Scriven เห็นว่าจะต้องตัดสินคุณค่าที่แท้จริงทั้งหมดทั้งคุณค่าของผลที่คาดหวังไว้และที่ไม่ได้คาดหวังไว้ทั้งทางบวกและทางลบ สำหรับผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

อนรุักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2550 :1-3) กล่าวถึง ประเภทการประเมินโครงการว่าการแบ่งประเภทการประเมินโครงการคงมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาด แต่จำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภท เช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการ และ รูปแบบการประเมินมาบ่งบอกถึงประเภทของการประเมิน ซึ่งในที่นี้อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่เริ่มดำเนินโครงการใดๆ โดยอาจทำการศึกษาลงถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อน ความเหมาะสมของกระบวนการที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์ หรือประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ ในขณะเดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น

- การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment –SIA)
- การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment – EIA)
- การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment – PIA)
- การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment - TIA)
- การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment – PIA)
- การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment – POIA)
- การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment)

การประเมินโครงการก่อนดำเนินการนี้มีประโยชน์สำหรับนักลงทุน เพื่อศึกษาว่าก่อนลงมือโครงการใด ๆ นั้น จะเกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน (Cost Effectiveness) หรือจะเกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร เทคโนโลยี และระดับนโยบายหรือไม่ หากได้ทำการศึกษารอบคอบแล้ว อาจจะได้ผลคาดการณ์ล่วงหน้าว่า จะได้เกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไร ปัญหา อุปสรรค เป็นอย่างไร เพื่อผู้เป็นเจ้าของโครงการจะได้ ตัดสินล่วงหน้าว่าจะเลิกล้มโครงการหรือปรับปรุงองค์ประกอบ และกระบวนการบริหารจัดการโครงการเพียงใดเพื่อให้เกิดผลดี

2. การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ อาจจะจำแนกเป็นในห้วงเวลาเริ่มต้นของโครงการ (Inception Study) และระหว่างดำเนินโครงการที่ผ่านพ้นช่วงแรกไปแล้ว (Formative Evaluation) ผลที่ได้จากการประเมินดังกล่าวนี้จะช่วยปรับปรุงทั้งปัจจัยป้อน กระบวนการบริหารจัดการ และแม้แต่วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการให้เป็นไปตามความเหมาะสมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีชื่อเรียกการประเมินแบบนี้อีก เช่น การประเมินความก้าวหน้า (Progress Evaluation) และการประเมินการดำเนินการ (Implementation Evaluation) เป็นต้น ในการดำเนินโครงการด้านการท่องเที่ยวและการศึกษาอาจใช้วิธีการประเมินระหว่างดำเนินโครงการเพื่อทบทวนแผนและปรับแผนของโครงการ ปรับตารางการดำเนินงาน

ด้านต่างๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์ การตลาด การส่งเสริมการขาย และปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงของโครงการ เป็นต้น

3. การประเมินผลรวมสรุปรูป (Summative Evaluation) มักใช้หลังสิ้นสุดโครงการใหม่ๆ เพื่อค้นหาประสิทธิผลของการดำเนินโครงการว่าบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร หรือทบทวนกระบวนการบริหารจัดการว่า ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวประการใด การประเมินผลประเภทรวมสรุปรูปนี้อาจมองในมิติของโครงการระยะยาว ออกเป็น ช่วงโครงการ (Phase) ซึ่งการประเมินลักษณะนี้ก็มองได้เป็น 2 ประเภท คือ เป็นทั้งการประเมินรวมสรุปรูปของแต่ละช่วงโครงการ (Summative evaluation of each phase) หรืออาจจะมองการประเมินของแต่ละช่วงโครงการเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative) ของโครงการระยะยาวทั้งหมดก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้อ่านหรือเจ้าของโครงการ

4. การประเมินผลกระทบของโครงการเป็นการตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในแต่ละโครงการ และภาพรวมของผลกระทบทั้งหลายๆ ชนิด เช่น ผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ระบบนิเวศ หรือสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ประชากร และด้านนโยบาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมินผลกระทบนั้นว่า ต้องการเน้นด้านใดเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้รับผิดชอบโครงการจำเป็นต้องศึกษาว่า ในเชิงนิติศาสตร์แล้ว จะต้องมีการประเมินผลกระทบด้านใดบ้าง อย่างไรก็ตาม หากคำนึงถึงการใช้เวลามาเป็นเกณฑ์การประเมินร่วมกับการจำแนกการประเมินแล้ว การประเมินผลกระทบของโครงการอาจจะพิจารณาได้เป็น 2 นัย คือ การประเมินผลกระทบในบริบทของการศึกษาความเป็นไปได้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และการประเมินผลกระทบในบริบทของหลังช่วงระยะสิ้นสุดโครงการไปแล้ว แต่นักประเมินผลบางท่าน ก็อาจโต้แย้งได้ว่า สามารถทำการประเมินผลกระทบของโครงการได้ทุกระยะ ไม่ว่าจะ เป็นก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ เมื่อสิ้นสุดโครงการ หรือมองภาพรวมของโครงการทั้งหมด

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555: 13-16) กล่าวว่า การประเมินโครงการแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ในที่นี้ใช้เกณฑ์ในการแบ่งประเภท 4 เกณฑ์ คือ แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน และแบ่งตามหลักที่ยึดในการประเมิน ซึ่งได้ประเภทของการประเมินโครงการตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ดังนี้

1. แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ ได้การประเมินเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการหรือก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ (Intrinsic evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ในขั้นตอนของการวางแผนโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ก่อนลงมือดำเนินการจัดทำโครงการ ซึ่งอาจทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

1.1.1 การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ โดยการพิจารณาปัญหาและความจำเป็นในการจัดทำโครงการ อาจใช้เทคนิคของการสำรวจความต้องการ (Needs Assessment) หรืออาจจะใช้เทคนิคของการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาพความพร้อมของการจัดทำโครงการในด้านต่างๆ ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

1.1.2. การวิเคราะห์โครงการหรือการประเมินร่างโครงการ (Project Appraisal or Analysis) เป็นการพิจารณาเอกสารโครงการเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสิ่งที่กำหนดความสอดคล้องระหว่างหัวข้อต่างๆ ตั้งแต่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ฯลฯ เพื่อให้โครงการที่เสนอมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2. การประเมินขณะดำเนินงาน (On Going Evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำในระหว่างการดำเนินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของโครงการเป็นช่วงๆ และเพื่อดูว่าการดำเนินโครงการได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ข้อมูลสารสนเทศที่จะได้นำมาใช้เพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในวงระยะต่อไป การประเมินขณะดำเนินงานนี้ต้องอาศัยกลไกของระบบการกำกับติดตามงานมาช่วย จึงจะทำให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3. การประเมินหลังการดำเนินงาน (Pay-Off Evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้นเมื่อการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตรวจสอบดูว่าเมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้ว ได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการติดตามตรวจสอบผลกระทบหรือผลข้างเคียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกบ้าง ถ้ากล่าวโดยสรุปการประเมินหลังการดำเนินงาน มีจุดเน้น ดังนี้

1.3.1 เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการ

1.3.2 เป็นการประเมินผลรวมสรุปของโครงการทั้งหมด (Summative Evaluation) คือ การประเมินตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่าย และผลผลิตของโครงการ

2. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้การประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมุ่งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงาน ตลอดจนการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

2.2 การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเพื่อมุ่งตรวจสอบว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรยุติโครงการ ดำเนินโครงการต่อไป หรือปรับขยายโครงการในช่วงระยะต่อไป

3. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน ได้การประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

3.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำโครงการหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงกว่าและบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทำโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการของการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินความก้าวหน้าของโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการ

3.4 การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินโครงการสิ้นสุดแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output Evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือองค์การ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่า ควรจะคงโครงการไว้ ปรับขยายหรือยกเลิกโครงการ

4. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน ได้การประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการหรืองานเป็นเกณฑ์ (Goal Based Evaluation) เป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่าของโครงการจากการเปรียบเทียบผลของโครงการกับผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ

4.2 การประเมินที่ไม่อิงวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ (Goal-free Evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ การตัดสินคุณค่าของโครงการควรเน้นที่การตีค่าของผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น (Actual Outcomes) จากโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลที่คาดหวังตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการและผลที่มีได้คาดหวัง

สรุปตามแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน การประเมินเป็นกระบวนการจัดการสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่มุ่งประเมิน นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้บริหารที่จะใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่มุ่งประเมิน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดบริบทของการตัดสินใจ และเกณฑ์การตัดสินความสำเร็จของโครงการ นักประเมินไม่ควรเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร เพราะจะทำให้เกิดความลำเอียงในการประเมิน นักประเมินจึงควรมีบทบาทเฉพาะการแสวงหาและเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มุ่งประเมินเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

2.2.4 รูปแบบของการประเมินโครงการ

พิชิต ฤทธิจรรยา (2552 : 16-20) กล่าวว่า นักวิชาการด้านการประเมินส่วนใหญ่นิยมจัดกลุ่มหรือประเภทของรูปแบบการประเมินออกเป็น 2-3 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นวัตถุประสงค์ (Objective - Based Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นจากโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นหรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Tyler รูปแบบการประเมินของ Cronbach และ รูปแบบการประเมินของ Kirkpatrick

ตามแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินของรูปแบบที่เน้นวัตถุประสงค์ การประเมินเป็นกระบวนการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินคุณค่าของโครงการที่มุ่งประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นหลัก

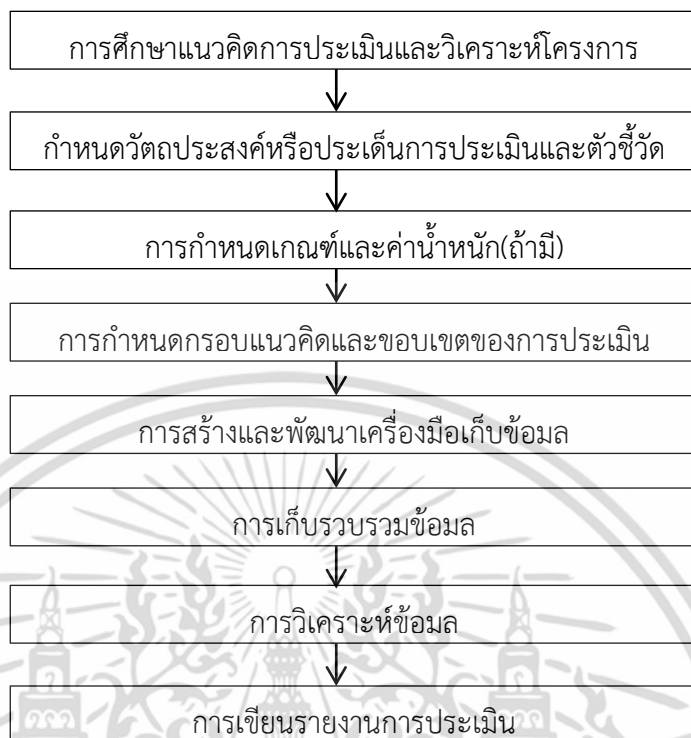
2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการที่มุ่งประเมิน ได้แก่ รูปแบบการประเมินของStake รูปแบบการประเมินของ Scriven และ รูปแบบการประเมินของ Provus

ตามแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินของรูปแบบที่เน้นการตัดสินคุณค่า การประเมินเป็นกระบวนการที่นักประเมินต้องตัดสินคุณค่าของโครงการที่มุ่งประเมิน บทบาทที่สำคัญที่สุดของนักประเมินก็คือ การตัดสินคุณค่า ถ้านักประเมินไม่ได้มีส่วนในกระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการที่มุ่งประเมิน ถือว่ายังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ (Scriven 1976 อ้างใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552: 108)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดหาสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการเพื่อช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Welch รูปแบบประเมินซีบีพี (CIPP Model) ของ Stufflebeam รูปแบบประเมินของAlkin รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ภาคขยาย และรูปแบบการประเมินเชิงระบบ

ตามแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินของรูปแบบที่เน้นการตัดสินใจ การประเมินเป็นกระบวนการจัดหาสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่มุ่งประเมิน นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้บริหารที่จะใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่มุ่งประเมิน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดบริบทของการตัดสินใจ และเกณฑ์การตัดสินความสำเร็จของโครงการ นักประเมินไม่ควรเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร เพราะจะทำให้เกิดความลำเอียงในการประเมิน นักประเมินจึงควรมีบทบาทเฉพาะการแสวงหาและเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มุ่งประเมินเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

พิสนุ พงศ์ศรี (2551 : 9-10) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปควรมี 8 ขั้นตอน อาจปรับข้าม ลด เพิ่มหรือปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์และขนาดของโครงการที่จะประเมิน เช่น การกำหนดค่าน้ำหนักอาจจะมี หรือการกำหนดเกณฑ์อาจมีหลายระดับ หรือในบางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลังหรือเชื่อมโยงกลับไปกลับมาบ้างโดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาโครงการที่ประเมินกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ก็น่าจะเป็นการศึกษาโครงการก่อน แต่บางท่านเห็นว่า น่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินก่อนแล้วค่อยศึกษาสิ่งที่ประเมิน ขั้นตอนการประเมิน 8 ขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2550 : 49-50) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินโครงการ คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือกระบวนการของการประเมิน ในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินการศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์โครงการที่จะประเมินการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดการกำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี) การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตของการประเมิน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Tyler (1943) Cronbach (1980) และ Kirkpatrick (1985)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมิน Stake (1967) Scriven (1967) และ Provus (1971)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Welch (1967) Stufflebeam (1968) และ Alkin (1967)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552 : 128-129) กล่าวว่า ในการเลือกใช้รูปแบบการประเมินโดยมีสมมุติฐานในการเลือกรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจน่าจะสนับสนุนหลักการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ดีกว่ารูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจน่าจะเหมาะสมสำหรับผู้บริหารหรือผู้ใช้ผลการประเมินที่มีความสามารถในเชิงวิชาการสูง เนื่องจากผู้ใช้ผลการประเมินจะต้องเป็นผู้วินิจฉัยคุณค่าด้วยตนเองอย่างถูกต้องเสียก่อนจึงจะนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่านั้นจะเหมาะสมสำหรับใช้กับนักประเมินที่มีความสามารถในเชิงวิชาการสูงและเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพราะสามารถวินิจฉัยคุณค่าได้อย่างถูกต้องกว่าผู้ใช้ผลการประเมิน แต่อาจมีปัญหาเรื่องการยอมรับและการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์จากผู้ใช้ผลการประเมินหรือผู้บริหาร

4. สถานการณ์ของการประเมินจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม โดยจะต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้วิจัย สิ่งที่ต้องการประเมินและสิ่งแวดล้อม

ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544 อ้างใน พิชิต ฤทธิจรูญ. 2552 : 18) กล่าวว่า การที่จะตัดสินใจว่ารูปแบบการประเมินที่เลือกเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ควรพิจารณาจากความต้องการสารสนเทศของผู้วิจัยวัตถุประสงค์ของการประเมิน ชนิดของการตัดสินใจ ข้อจำกัดของรูปแบบ ข้อจำกัดของการประเมิน ข้อจำกัดของเวลาและเงินลงทุน ในการประเมินผู้วิจัยอาจเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมินนั้นเพียงรูปแบบเดียวหรืออาจผสมผสานวิธีต่างๆ เข้าด้วยกันกำหนดเป็นแนวทางเฉพาะ (Tailored Mode) สำหรับโครงการนั้น ๆ เอง เปรียบเสมือนช่างตัดเสื้อที่ต้องเข้าใจรูปแบบพื้นฐานของเสื้อผ้า เมื่อจะตัดเสื้อผ้าชุดหนึ่งอาจเลือกแบบมาตรฐานหนึ่งมาตัด หรือสามารถดัดแปลงรูปแบบพื้นฐานนั้นเป็นเสื้อชุดใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้มากมายตามสถานการณ์ที่จะใช้เสื้อผ้าชุดนั้นๆ

2.2.4.1 รูปแบบการประเมินตามแนวความคิดและแบบจำลองของ R.W. Tyler

Tyler เป็นนักประเมินรุ่นแรก ๆ ในปี ค.ศ. 1930 และเป็นผู้ที่เริ่มต้นบุกเบิกแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เขามีความเห็นว่าการประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (Performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุมและจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง จากคำจำกัดความของการประเมินดังกล่าวแล้วนี้จะเห็นได้ว่า มีแนวความคิดเห็นว่า โครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบ มาใช้เป็นกระบวนการตัดสินใจบรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน Tyler (1950) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้

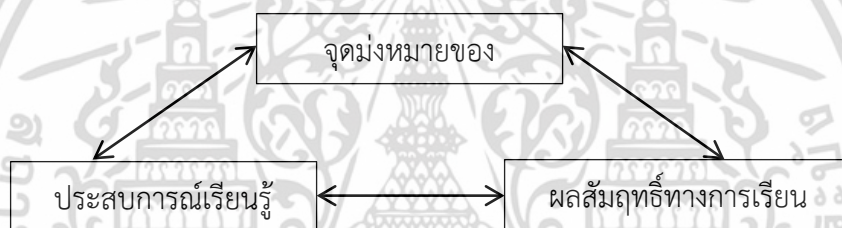
P-Philosophy & Purpose - ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย

P-Process - กระบวนการ

P-Product - ผลผลิต

ในการประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาได้โดยการประเมินความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ว่า ปรัชญา/จุดมุ่งหมายของโครงการมีความสัมพันธ์กับกระบวนการและผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมินเป็นส่วนๆ ก็จะประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญา/จุดมุ่งหมายและกระบวนการประเมินประสิทธิภาพของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญา/จุดมุ่งหมายหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นต้น

รูปแบบการประเมินของ Tyler (1959 : 110-125) มีองค์ประกอบในการจัดการศึกษา 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ประสบการณ์ในการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาว่าผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบในการจัดการศึกษาตามรูปแบบการประเมินของไทเลอร์

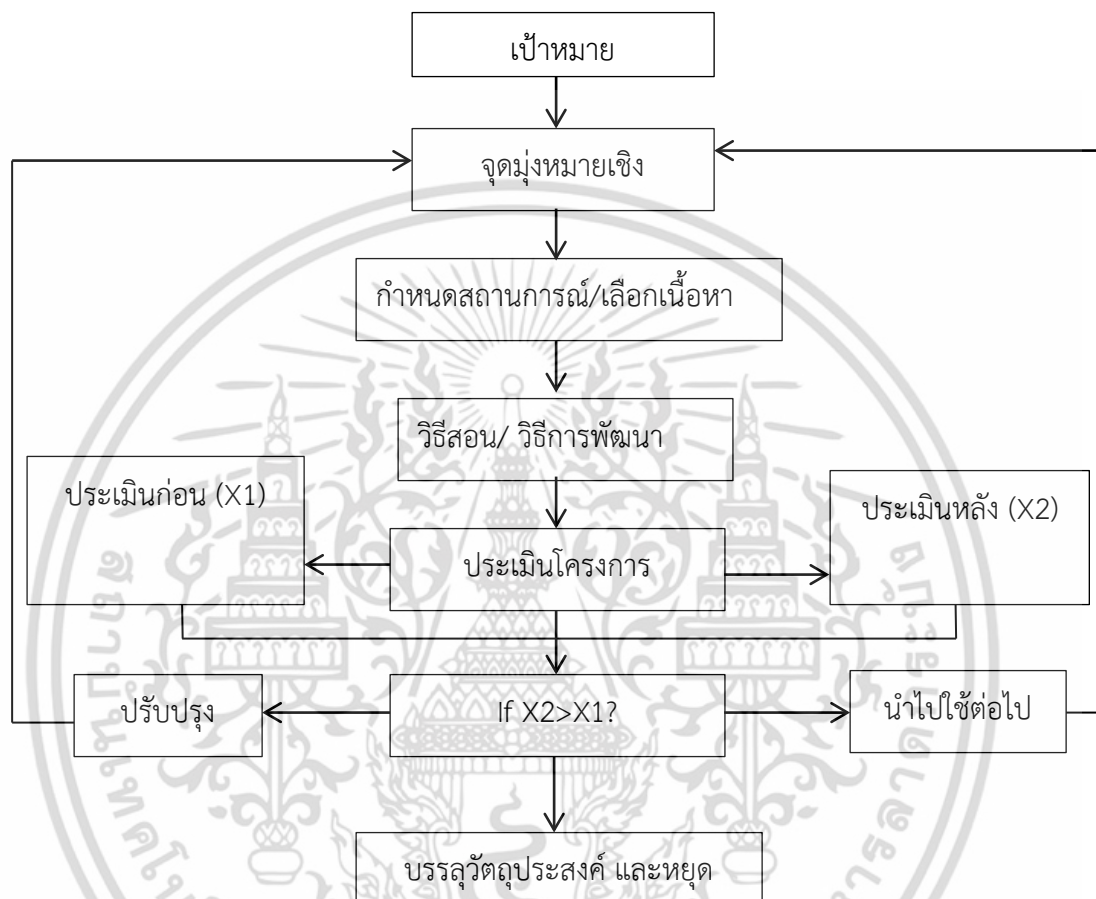
ขั้นตอนการประเมินตามรูปแบบการประเมินของ Tyler

พิชิต ฤทธิจรูญ (2552 : 20-21) กล่าวว่า การประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของ Tyler , Fitzpatrick , Sanders and Worthen (2004 : 72) ได้สรุปไว้ 7 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษาไว้กว้างๆ
2. จำแนกประเภทของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษาไว้ให้ชัดเจน
3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่า เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นพฤติกรรมรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้
4. กำหนดสถานการณ์ กำหนดและเลือกเนื้อหาสำคัญ รวมทั้งวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้
5. ประเมินโครงการ โดยเลือกและสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ระบุว่า ได้มีการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพียงใด
6. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. วิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ตามจุดประสงค์เพื่อพิจารณาการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ของโครงการ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ตามขั้นตอนดังกล่าว สรุปได้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ Tyler เพื่อการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ เป็นรูปแบบที่มุ่งตรวจสอบหรือเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่คาดหวังกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือการดำเนินงานโครงการ การประเมินตามรูปแบบนี้ จะช่วยให้ได้สารสนเทศซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือไม่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์จึงเหมาะสำหรับการประเมินผลสรุปรวม หลังการดำเนินโครงการสิ้นสุดลงแล้วว่า ได้ผลการดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้นก่อนการประเมินผลสรุปรวมดังกล่าว จึงควรตรวจสอบความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความน่าเชื่อถือของวัตถุประสงค์และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับวัตถุประสงค์ของแผนงาน วัตถุประสงค์ของแผนงานกับเป้าหมายของนโยบาย ทั้งนี้เพื่อให้วัตถุประสงค์ของโครงการซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์หรือสิ่งเปรียบเทียบการบรรลุ

วัตถุประสงค์มีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วนและมีคุณค่ามากที่สุด โดยทั่วไปในการประเมินเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบคุณค่าของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการแต่ละข้อ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการที่มุ่งประเมิน และ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ให้ความคิดเห็น หรือวิพากษ์เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการว่ามีคุณค่าและสามารถวัดผลสำเร็จได้ หรือไม่

2. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสาร หรือบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น คำบรรยาย รายงานการประชุม จดหมายข่าวต่าง ๆ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพัฒนา เป็นต้น ผลการศึกษาดังกล่าวนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงความขัดแย้งหรือสนับสนุนคุณค่าของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางข้อ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและได้ทราบถึงวิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงควรตรวจสอบความเป็นไปได้ของการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการศึกษานำร่อง (A Pilot Study) ของโครงการก่อน

2.2.4.2 รูปแบบการประเมินภาคขยายของ Tyler

แนวคิดการประเมินตามรูปแบบเดิมของ Tyler เป็นการประเมินทางการศึกษาที่ยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลักโดยมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมเพื่อนำผลไปพัฒนาโครงการอื่น ๆ ต่อไป โดยมีได้เน้นถึงบริบทอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในระยะต่อมาแนวคิดในการประเมินของ Tyler เปลี่ยนไป ในปี ค.ศ.1986 Tyler ได้เขียนบทความเรื่อง แนวคิดที่เปลี่ยนแปลงในการประเมินทางการศึกษา มีเนื้อหาทั้งหมด 10 บท รูปแบบการประเมินเริ่มให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อโครงการด้วย เช่น ความสามารถทางการเขียนของนักเรียน การประเมินการเรียนรู้โดยความรู้สึก อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับสารสนเทศทางการประเมินที่จะรายงานให้กับบุคคลระดับต่าง ๆ เป็นต้น เนื้อหาในบทที่ 5 เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยเสนอให้มีการประเมิน 6 ประเด็น คือการประเมินวัตถุประสงค์โครงการ การประเมินแผนการเรียนรู้ การประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการ การประเมินเพื่อนำโครงการไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ และ การกำกับโครงการอย่างต่อเนื่อง (สุภมาส อังสุโชติ. 2555 : 51-52)

สาระสำคัญของการประเมิน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 130-143) กล่าวถึง รูปแบบการประเมินภาคขยายของTyler หรือรูปแบบการประเมินของTyler ใหม่ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. การประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษามีจุดเน้นที่ต่างกัน การประเมินวัตถุประสงค์จึงมีเกณฑ์ทั่วไปในการประเมิน ดังนี้

เกณฑ์ 1 วัตถุประสงค์ของโครงการควรจะสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของสถานศึกษา วัตถุประสงค์ที่ดีควรเน้นระดับความเข้าใจการประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ให้มากขึ้น เน้นการสร้างผู้เรียนให้มีความสามารถเชิงรุก (Active Ability) ที่สามารถแก้ปัญหาได้มากกว่าความสามารถเชิงรับ (Passive Ability) ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

เกณฑ์ 2 วัตถุประสงค์ของโครงการควรมีความเหมาะสมและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายวิชานั้น ๆ เช่น วัตถุประสงค์ของวิชาคณิตศาสตร์ควรกำหนดวัตถุประสงค์ว่า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาด้วยกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์ 3 วัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีโอกาสนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ และผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกปฏิบัติในสิ่งที่เรียน เพื่อจะได้มีทักษะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เกณฑ์ 4 วัตถุประสงค์ของโครงการควรจะมีความเหมาะสมในแง่ที่เป็นความต้องการจำเป็น ความสนใจ และเหมาะกับพัฒนาการของผู้เรียน ในกรณีที่เป็นวัตถุประสงค์สำคัญแต่ผู้เรียนไม่สนใจเรียนในวัตถุประสงค์นั้นควรจะกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มและเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญนั้นด้วย

ดังนั้นในการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงควรตั้งคำถามในการประเมินเกี่ยวกับเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อดังกล่าวข้างต้น

2. การประเมินแผนการเรียนรู้ ส่วนสำคัญของแผนสำหรับโครงการทางการศึกษาคือวิธีการและกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการประเมินแผนการเรียนรู้จึงควรรวบรวมสารสนเทศที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

2.1 มีการตรวจสอบหรือประเมินเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับประวัติของโครงการที่เคยทำมาแล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศว่า วิธีการใดมีประสิทธิภาพ วิธีการใดไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ตัดสินใจหลีกเลี่ยงวิธีการที่ล้มเหลวในอดีตและใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

2.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อให้ได้มีโน้ตทัศน์และข้อสรุปนัยทั่วไปที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ตามชนิดของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่แตกต่างกันของรายวิชาต่าง ๆ

2.3 ควรตรวจสอบว่าควรจะใช้แผนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ประสบการณ์และการทดลอง ซึ่งควรมีการตรวจสอบ เช่น แรงจูงใจของผู้เรียน ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การให้รางวัลและผลย้อนกลับตามแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยา การถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นต้น

3. การประเมินเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโครงการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ที่ครูควรจะมีในการวางแผนการเรียนการสอนที่จัดขึ้น คำถามในการประเมินมีดังนี้

3.1 สื่อที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ สามารถนำไปทดลองใช้ในกลุ่มผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้หรือไม่

3.2 คำแนะนำ หรือคำชี้แจงในสื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจที่จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นหรือไม่

3.3 เป็นสื่อที่ผู้เรียนสนใจและทำท่ายให้เกิดการเรียนรู้หรือไม่

3.4 มีวิธีการและเครื่องมือที่สามารถประเมินได้ว่าสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อ นั้นเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่

3.5 มีการทดสอบว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้ใช้งานได้เหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้และทำให้เกิดการเรียนรู้ได้หรือไม่

3.6 ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการได้รับการพัฒนาทักษะใหม่ตามที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่

3.7 ครูได้ประเมินตนเองในเรื่องความเข้าใจ และทักษะที่ครูควรจะมีในการดำเนินการในโครงการใหม่หรือไม่

4. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ ในโครงการทางการศึกษาใหม่มักมีการเรียกร้องให้กำหนดวัตถุประสงค์ใหม่และแผนการเรียนรู้ใหม่ การนำโครงการไปปฏิบัติจึงอาจมีปัญหาในด้านการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นในการประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติจึงควรดำเนินการด้วยความรอบคอบอย่างตรงไปตรงมาและยุติธรรมโดยการวิเคราะห์แผนงานของโครงการอย่างละเอียดแล้วบ่งบอกถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของแผนทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนที่มีครูและนักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้อง แล้วจัดทำบัญชีสารสนเทศว่าการนำโครงการไปปฏิบัติมีคุณสมบัติใดทำได้ตามแผน และคุณสมบัติใดที่ขาดหายไป การเก็บข้อมูลอาจทำได้โดยการสังเกตในห้องเรียน การพูดคุยกับครูและนักเรียน การสอบและการกำหนดงานให้ทำ

5. การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเน้นตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ โดยประเมินทั้งผลที่เกิดการเรียนรู้โดยตรงและผลข้างเคียง (Side Effects) อื่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบ ข้อมูลการประเมินผลข้างเคียงอาจได้จากการสังเกตในชั้นเรียน การพูดคุยกับครูและผู้บริหาร การทบทวนรายการที่บันทึกไว้ และจากการสังเกตผลงานของนักเรียนจากแฟ้มสะสมงาน

6. การกำกับโครงการอย่างต่อเนื่อง เมื่อนำโครงการใดโครงการหนึ่งมาดำเนินการและได้ผลตามที่ต้องการไว้แล้ว อาจนำโครงการดังกล่าวมาดำเนินการซ้ำในรอบใหม่ ซึ่งต้องมีการกำกับโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะโครงการอาจจะเบี่ยงเบนไปจากเดิมเมื่อเวลาเปลี่ยนไป กระบวนการและผลลัพธ์ของโครงการก็อาจจะเปลี่ยนไปด้วย การกำกับโครงการอย่างต่อเนื่องจะมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น

การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินภาคขยายของไทเลอร์เพื่อการประเมินโครงการ

การประเมินตามรูปแบบภาคขยายของไทเลอร์ควรทำการประเมินตั้งแต่การเริ่มต้นโครงการ เช่น กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบล โดยใช้รูปแบบการประเมินภาคขยายของ ไทเลอร์ หรือไทเลอร์ใหม่ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินว่าวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลหรือไม่

2. การประเมินแผนการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบโครงการจัดการศึกษาเดิมหรือสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในโครงการว่ามีจุดบกพร่องอะไร และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อนำมากำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามโครงการใหม่ และควรวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลและทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

3. การประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการ เป็นการประเมินสื่อและเครื่องมือว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และจุดเน้นของการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามโครงการหรือไม่ ทั้งตรวจสอบว่ามีการจัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามจุดเน้นของโครงการใหม่หรือไม่ และครูสามารถใช้สื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนได้ดีเพียงใด

4. การประเมินการนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการประเมินว่าการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตามโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลมีสิ่งใดที่ทำได้ตามแผนที่กำหนดไว้ และสิ่งใดที่ไม่ได้ทำ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

5. การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนว่าสูงกว่าเดิมก่อนที่โรงเรียนจะเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลหรือไม่ และประเมินผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลด้วย

6. การกำกับโครงการอย่างต่อเนื่อง หลังจากการทดลองนำโครงการโรงเรียนดี ศรีตำบลสู่การปฏิบัติและประเมินผลไปแล้ว 1 ปี ในปีต่อ ๆ ไปก็ต้องมีการกำกับโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการเบี่ยงเบนทิศทางและแนวดำเนินโครงการ

2.2.4.3 รูปแบบการประเมินของ Cronbach

Cronbach (1980) ได้เสนอแนวคิดการประเมินซึ่งเรียกว่า การประเมินยุทธศาสตร์ของการตัดสินใจ การประเมินตามแนวคิดของครอนบาค คือการรวบรวมข้อมูลและใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยที่โครงการทางการศึกษามีขอบเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหรือประสบการณ์การเรียนที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน การประเมินจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหลายเรื่องด้วยกัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหลายๆ ด้าน การประเมินจึงประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน และใช้เทคนิควิธีที่ต่างกันไป ไม่มีการประเมินแบบใดแบบหนึ่งที่จะนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์หรือทุกเหตุการณ์ เช่น กรณีการประเมินหลักสูตร หรือการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งจึงไม่ควรใช้การสอบวัดผลการเรียนของผู้เรียนหรือเข้ารับการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรจะใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือวัดหลายชนิด

Cronbach ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อการปรับปรุงรายวิชา (Course Improvement) โดยการตัดสินใจว่าสื่อการเรียนการสอนอะไรหรือวิธีการสอนใดที่ให้ผลเป็นที่น่าพอใจ และมีสิ่งใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข
2. เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคล (Decision About Individual) โดยการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อการวางแผนการสอน พิจารณาคุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อการคัดเลือก และการจัดกลุ่ม และการหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการบริหาร (Administrative Regulation) โดยการพิจารณาว่าระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นอยู่นั้นดี หรือไม่ อย่างไร ครูแต่ละคนมีคุณภาพ หรือประสิทธิภาพเพียงใด

สำหรับการประเมินโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้น Cronbach เห็นว่า ควรทำการทดสอบทั้งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และผลกระทบบอื่น (Side Effects) ของโครงการนั้น จึงเรียกรูปแบบการประเมินของ Cronbach ว่า รูปแบบการประเมินวัตถุประสงค์และผลกระทบบด้วย (Goal and Side Effects Attainment Model)

Cronbach ได้เสนอให้ทำการประเมิน 4 ด้าน คือ

1. การศึกษากระบวนการ (Process Studies) เป็นการศึกษา หรือประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งมุ่งเน้นการประเมินความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร หรือความก้าวหน้าของโครงการขณะที่กำลังดำเนินการอยู่

2. การวัดความสามารถทั่วไป (Proficiency Measures) เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน Cronbach ให้ความสำคัญกับคะแนนรายข้อมากกว่าคะแนนรวม เพราะคะแนนรวมจะบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรหรือโครงการ แต่ไม่ให้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรหรือโครงการ การวัดความสามารถควรวัดทุกด้าน ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะวัตถุประสงค์เท่านั้น แต่อาจจะวัดสิ่งอื่นที่อยู่นอกเหนือจากหลักสูตรหรือโครงการได้ถ้าหากประสงค์ที่จะวัด

3. การวัดเจตคติ (Attitude Measures) เจตคติเป็นผลส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมของโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนหรือผู้เข้าร่วม

โครงการที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความสนใจและอยากทำสิ่งนั้น ๆ การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ผลของแบบสอบถามควรดูรายละเอียดของกลุ่มที่ตอบแทนที่จะดูผลรายละเอียดของแต่ละบุคคล

4. การติดตามผล (Follow-Up Studies) เป็นการประเมินคุณภาพของหลักสูตรหรือโครงการ โดยดูผลที่เกิดขึ้นในภาพรวมว่าผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรหรือโครงการไปแล้วนั้นสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้เพียงใด ซึ่งต้องใช้เวลาในการติดตามและรอคอยผลการศึกษาติดตามผลนี้มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาที่เรียนหรือโครงการได้น้อย เพราะมักไม่ทันการ และไม่ทราบว่าจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรหรือรายวิชาหรือโครงการในส่วนใดบ้าง แต่จะมีประโยชน์ต่อการวางแผนหลักสูตรหรือโครงการใหม่ต่อไป Worthen and Sanders (1973 อ้างใน ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์.2544 : 122-123)

การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ Cronbach เพื่อการประเมินโครงการ

การนำรูปแบบการประเมินของ Cronbach มาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการจะช่วยให้ได้สารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินโครงการว่า กิจกรรมส่วนใดจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข สารสนเทศจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการ รวมทั้งได้สารสนเทศเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการโครงการและองค์การด้วยซึ่งมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. การประเมินจะช่วยให้ได้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาที่มีขอบเขตได้หลายเรื่องจึงสามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินเพื่อปรับปรุง พัฒนาทั้งหลักสูตร การเรียนการสอน โครงการฝึกอบรมและโครงการทางการศึกษาต่าง ๆ

2. จุดมุ่งหมายของการประเมินอาจเลือกกำหนดได้ว่า เพื่อมุ่งปรับปรุงรายวิชา โครงการฝึกอบรม การวางแผนส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งการปรับระบบการบริหารจัดการโครงการและองค์การ

3. ดำเนินการประเมินโครงการในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยศึกษาความก้าวหน้าของโครงการและศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการ แล้วใช้สารสนเทศจากผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

4. ให้ความสำคัญกับเจตคติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ จึงควรประเมินเจตคติของผู้ที่รับผลโดยตรงจากโครงการและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เพราะเจตคติที่ดีของบุคคลจะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในเรื่องความสนใจ ความตั้งใจ ความเต็มใจที่จะปฏิบัติหรือให้ความร่วมมือต่อการดำเนินงานต่าง ๆ

5. ควรดำเนินการประเมินทั้งตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และผลกระทบอื่นที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2.4.4 รูปแบบการประเมินโครงการตามแนวความคิดของ Stake

แนวความคิดของ Stake (1978) นั้นคำนึงถึงความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการ ผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบเกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้องในการวัด เพื่อการประเมินนั้น ๆ ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการทราบทิศทางงานดำเนินงานของโครงการหรือผู้ใช้ผลผลิตของโครงการอาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่ง สำหรับนักวิจัยอาจต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของโครงการอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

ดังนั้นการประเมินโครงการจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมถึงสารสนเทศที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินโครงการอย่างมีระบบ โดยการบรรยายและตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับโครงการตามหลักการของโครงการนั้น ๆ ในภาคการบรรยายนั้น ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ได้มากที่สุดประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุมนโยบายทั้งหมดสำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรจะสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยความคาดหวังนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- 1.1 สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อนซึ่งอาจจะเกี่ยวพันกับผลของการเรียนการสอน

- 1.2 ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของขบวนการเรียนการสอน

- 1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริง มีส่วนประกอบ 3 ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นจริง มิได้เป็นตัวชี้บ่งว่าข้อมูลที่เราได้มีความเที่ยงหรือความตรงแต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้นในภาคการตัดสินใจคุณค่าเป็นส่วนที่จะตัดสินว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักประเมินต้องพยายามศึกษาดูว่ามาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่วไปเกณฑ์ที่ใช้มี 2 ชนิด คือ

- 2.1 เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ว่าจะเกิดขึ้นก่อนโดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม

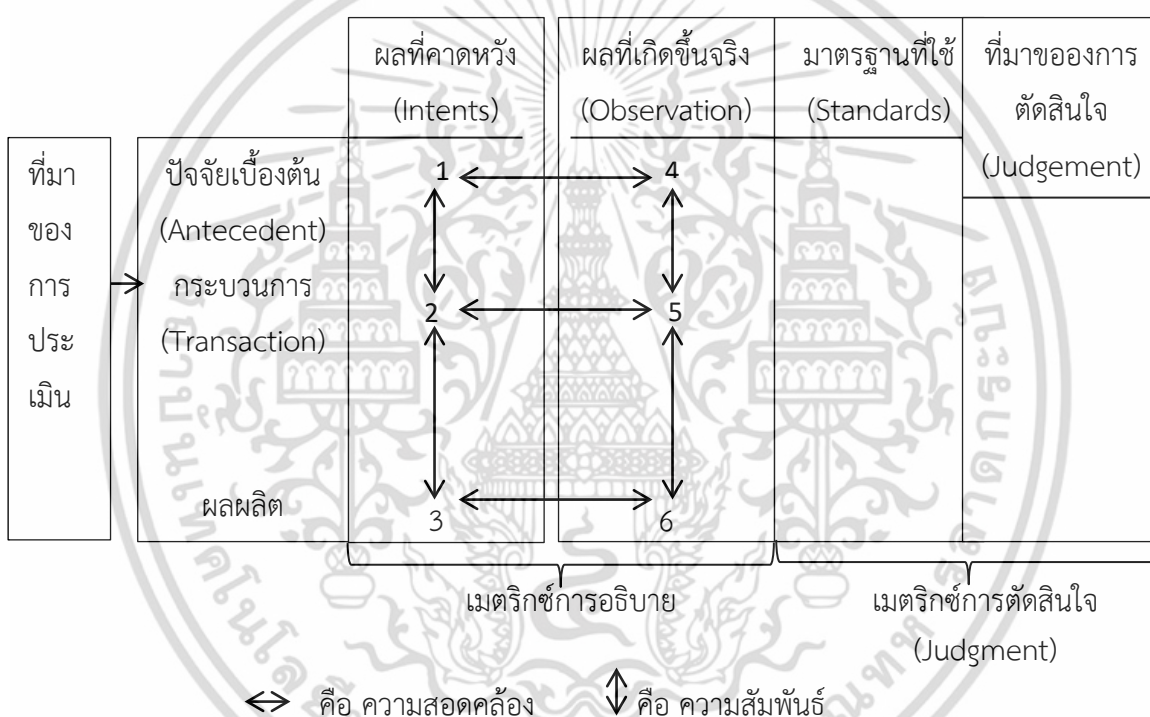
- 2.2 เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมของกลุ่ม

ถ้าผู้ประเมินไม่สามารถหามาตรฐานที่จะนำมาเปรียบเทียบได้ ก็ต้องพยายามหาโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ แบบจำลองนี้มุ่งเน้นความสอดคล้องและความสมเหตุสมผลของเมตริกบรรยายและเมตริกตัดสินคุณค่าสำหรับความสอดคล้องนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. Contingence เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล จะพิจารณาความสัมพันธ์ในแนวตั้งตาม ของ Stake

2. Congruence เป็นความสอดคล้องที่ปรากฏขึ้นจริง หรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (Empirical) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวอนตาม ของ Stake ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของ Stake คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่า มีมาตรฐาน ในการประเมินปรากฏชัดเจนแต่มีข้อจำกัดคือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

อนูรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2550:5) กล่าวถึง รูปแบบการประเมินของ Stake เป็นโมเดลที่เน้นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวัง โดยนำไปเทียบกับมาตรฐานเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ดังนี้

ภาพที่ 2.4 รูปแบบการประเมินของ Stake

Stake ได้เสนอวิธีการประเมินในรูปแบบของเมตริกซ์ (Matrix) สองประเภท คือ เมตริกซ์การอธิบาย และเมตริกซ์การตัดสินใจ ดังรายละเอียดดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึง ภาวะการณ์ที่คาดหวังว่าจะต้องมียู่ก่อนที่มีการเรียนการสอน เกิดขึ้น โดยถือว่าเป็นภาวะการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดผลดังที่คาดหวังไว้

หมายเลข 2 หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามที่คาดหวังว่าจะเป็น กระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

หมายเลข 3 หมายถึง ผลผลิตที่คาดหวังว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินงาน

หมายเลข 4 หมายถึง ปัจจัยที่มีอยู่จริงก่อนที่จะเริ่มโครงการ

หมายเลข 5 หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามที่สังเกตได้จริงจากโครงการ

หมายเลข 6 หมายถึง ผลผลิตที่ได้จริง ๆ หลังจากโครงการได้จบลง

ตั้งแต่หมายเลข 1 ถึง 6 ผู้ประเมินต้องพิจารณาข้อมูลใน 2 แนว คือ ในแนวตั้ง ได้แก่ หมายเลข 1-2-3 และ 4-5-6 ควรมีความสัมพันธ์กัน เพื่อดูว่าปัจจัยเบื้องต้น ใช้อำนวยต่อกระบวนการหรือไม่ และทำให้เกิดผลผลิตอย่างสัมพันธ์กันหรือไม่ และในแนวนอน ได้แก่ หมายเลข 1-4, 2-5 และ 3-6 ต้องมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริงในแต่ละส่วนตามแนวนอนนั้น มีความสอดคล้องกับที่คาดหวังไว้หรือไม่ประการใด และต้องมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้างในเมตริกซ์การตัดสินใจ จำเป็นต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากเมตริกซ์การอธิบาย เกณฑ์มาตรฐานนี้อาจมีอยู่ก่อนแล้ว หรือตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ได้ สำหรับที่มาของการตัดสินใจควรให้ผู้ประเมินมีบทบาทด้วย คือ ต้องสรุปออกมาให้ได้ว่าโครงการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่จุดใดหรือมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อโครงการ

2.2.4.5 รูปแบบการประเมินโครงการตามแบบจำลองของ CIPP

Daniel L. Stufflebeam ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า ชิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เป็นรูปแบบการประเมินที่มีระบบแผนอย่างชัดเจนและสามารถนำไปใช้ในการประเมินโครงการต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

คำว่า CIPP ย่อมาจากคำว่า Context คือบริบทหรือสภาวะแวดล้อม Input คือ ปัจจัยเบื้องต้น Process คือ กระบวนการ และ Product คือ ผลผลิต ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าแนวคิดการประเมินของ สตีฟเฟิลบีมนี้ได้ยึดหลักการของการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) หรือวิธีการเชิงระบบ (Systems Approach)

Stufflebeam and Shinkfield (2007) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นวิธีการศึกษาหรือสืบค้นหาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างเป็นระบบ การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่จัดหา นำเสนอ สารสนเทศและนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายและการตัดสินใจคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ

วิธีการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินชิป จะเกี่ยวข้องกับลักษณะของการตัดสินใจ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาช่วยในการตัดสินใจ 4 ลักษณะ คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Implementing Decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนการดำเนินโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling Decisions) มโนทัศน์เบื้องต้นของรูปแบบ CIPP ก็คือ ประเภทของการตัดสินใจที่แตกต่างกันจำเป็นต้องใช้สารสนเทศในการตัดสินใจที่แตกต่างกันด้วย ซึ่ง สตีฟเฟิลบีมและคณะได้จำแนกการตัดสินใจและการประเมินเพื่อการบริหารและการวางแผนไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจในการวางแผนกำหนดเป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังของโครงการ หรือวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ การประเมินบริบทเป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย ปรัชญา เป้าหมาย แรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแรงกดดันทาง

การเมือง ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 169) อธิบายว่า การประเมินบริบทของโครงการเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการ เป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมือง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อันนำไปสู่ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากร (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการและกลวิธีดำเนินโครงการเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เป็นต้น เป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นว่ามีปัจจัยพร้อมมูลที่จะดำเนินการหรือไม่ แผนหรือโครงการที่เสนอเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงส่วนใด สารสนเทศที่ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อเลือกแผนการจัดโครงการ หรือแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 169) กล่าวว่า การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากรเป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบการบริหารจัดการเพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินในเชิงความก้าวหน้าเพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารหรือการดำเนินโครงการ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 169-170) ให้แนวคิดว่าการประเมินกระบวนการเป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ จึงเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการได้อย่างทันที่ที่สารสนเทศที่ได้จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ การควบคุม หรือปรับปรุงแก้ไขวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสมทันที่ในขณะที่กำลังดำเนินโครงการอยู่

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินผลหลังจากการดำเนินงานโครงการสิ้นสุดลง เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพประสิทธิผลของโครงการซึ่งในทัศนะของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 170) เห็นว่าเป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามว่า โครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าเพียงใด ประกอบด้วย การประเมินผลผลิตโดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการตลอดจนการนำเอาความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอีกส่วนหนึ่งคือผลกระทบ (Impact) สารสนเทศที่ได้จะนำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อที่จะตัดสินใจว่าควรจะทำต่อไป หรือยุติ ล้มเลิก หรือยกฐานะเป็นงานประจำ

มโนทัศน์สำคัญของรูปแบบการประเมินชิป ก็คือจะต้องเป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจตามช่วงระยะเวลาของการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อการตัดสินใจก่อนริเริ่มจัดทำโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินโครงการ การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจปรับปรุงกิจกรรมและวิธีดำเนินโครงการ และเมื่อโครงการสิ้นสุดลง จึงประเมินผลผลิตของโครงการเพื่อตัดสินใจคุณค่าและอนาคตของโครงการว่า จะดำเนินงานต่อไปหรือยุติโครงการ ดังนั้นในการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป ผู้บริหารหรือผู้ประเมินจึงควรทำ การประเมินและใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือสิ่งที่มุ่ง

ประเมินเป็นระยะ ๆ ตามช่วงระยะเวลาของการบริหารจัดการโครงการ มิใช่ไปประเมินรวบยอดเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

Stufflebeam and Shinkfield (2007 : 329) ได้อธิบายวิธีการใช้รูปแบบการประเมินซึ่งที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของการประเมินกับประเภทของการประเมิน สรุปได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินผลสรุปรวมกับประเภทของการประเมิน

บทบาทของการประเมิน	สถานะแวดล้อม	ปัจจัยหรือทรัพยากร	กระบวนการ	ผลผลิต
การประเมินความก้าวหน้าโดยใช้สารสนเทศเพื่อตัดสินใจปรับปรุงและประกันคุณภาพโครงการ	เป็นแนวทางในการตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการและจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายของโครงการ	เป็นแนวทางในการตัดสินใจกำหนดยุทธวิธี/วิธีการ และแนวทางการปฏิบัติงานตามโครงการ	เป็นแนวทางในการตัดสินใจปฏิบัติงานโครงการ กากับและปรับกิจกรรมของโครงการให้มีประสิทธิภาพ	เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินโครงการ ปรับปรุงขยายโครงการโดยพิจารณาจากผลลัพธ์และผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นจากโครงการ
การประเมินผลสรุปรวม โดยใช้สารสนเทศสรุปรวมตัดสินใจคุณค่าคุณประโยชน์และความสำคัญของโครงการ	เปรียบเทียบวัตถุประสงค์เป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญและตามรายการความต้องการ ปัญหาและโอกาส	เปรียบเทียบยุทธวิธีที่เลือก การออกแบบและงบประมาณ เหตุผลที่เลือกมาจากทางเลือกอื่น ๆ	พรรณนากระบวนการปฏิบัติงานและค่าใช้จ่าย รวมทั้งเปรียบเทียบการออกแบบกระบวนการปฏิบัติ และค่าใช้จ่าย	เปรียบเทียบผลลัพธ์และผลข้างเคียงกับเป้าหมายที่ต้องการความเป็นไปได้ความสำเร็จ และการตัดสินใจในรอบใหม่อีกครั้ง

การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซึ่งมาใช้ในการประเมินโครงการ ผู้ประเมินหรือผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องดำเนินการประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบเพื่อสารสนเทศที่ได้จากการประเมินเสนอต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจหรือนำมาใช้ในการตัดสินใจปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ประเมินก่อนเริ่มโครงการ ผู้ประเมินหรือผู้ปฏิบัติงานควรทำการประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกวัตถุประสงค์ของโครงการ ตรวจสอบความเหมาะสมความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะนำไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการรวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การประเมินเพื่อตัดสินใจ หรือหาข้อมูลสรุปสำหรับการตัดสินใจเลือกโครงการ บางครั้งเรียกว่า “การวิเคราะห์โครงการ” ในขั้นนี้เน้นพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1.1. ความเหมาะสมของโครงการที่จะดำเนินการ โดยวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของโครงการ ศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ ความพร้อมในการบริหารจัดการโครงการ ความพร้อมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะความเป็นไปได้ทางการเงิน กำลังคน วัสดุ และการจัดการ

1.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ

1.3 การศึกษาและคาดหวังถึงผลประโยชน์ หรือสิ่งที่อาจตามมาจากการดำเนินโครงการนั้นทั้งในระยะเริ่มโครงการและในขณะดำเนินโครงการ

2. การประเมินในระหว่างการดำเนินโครงการโดยประเมินขณะที่กำลังดำเนินโครงการ โดยผู้ประเมินหรือผู้รับผิดชอบโครงการควรประเมินจุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงาน ตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง มีสาเหตุมาจากอะไร มีวิธีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แล้วใช้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินสำหรับตัดสินใจดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ทันท่วงที

3. การประเมินหลังการดำเนินโครงการ โดยผู้ประเมินหรือผู้รับผิดชอบโครงการมุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นการตรวจสอบการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ เกิดผลกระทบอะไรบ้าง สารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่า ควรดำเนินโครงการนั้นต่อไป หรือปรับปรุงขยาย หรือล้มเลิกโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552 : 63) กล่าวว่า Stufflebeam และคณะ (1967) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ชิปปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำย่อมาจากคำว่า Context , Input , Process และ Product ซึ่ง Stufflebeam ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้าน การประเมินสภาพแวดล้อม (ContextEvaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2554 : 69) กล่าวว่า แบบประเมินผลชิปปของ Stufflebeam และ Guba หรือเรียกว่า การประเมินผลตามแบบจำลองชิปป (CIPP) มุ่งเน้นการให้ข้อค้นพบ/ข้อสนเทศแก่ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ สิ่งที่เป็นลักษณะสำคัญของแบบจำลองนี้อยู่ที่การระบุนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการให้ข้อมูลข้อสนเทศที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ (Decision Alternatives) แบบจำลองนี้

เรียกว่าซิปปี้ (CIPP) เพราะมีการนำองค์ประกอบของโครงการมาใช้เรียกชื่อองค์ประกอบที่สำคัญของโครงการ/แผนงาน/แผนปฏิบัติการ คือ บริบท (Context) ปัจจัยป้อนเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และ ผลผลิต (Product) ของโครงการ

C เป็นอักษรย่อของ Context ซึ่งแปลเป็นไทยว่า บริบท บริบทของโครงการหมายถึง สภาวะแวดล้อมต่างๆของโครงการที่ก่อให้เกิดโครงการ และที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

I เป็นอักษรย่อของ Input ซึ่งแปลเป็นไทยว่า ปัจจัยป้อนเข้า ปัจจัยป้อนเข้าโครงการหมายถึง ปัจจัยพื้นฐานแรกเริ่มที่ทำให้เกิดโครงการหรือเริ่มต้นโครงการได้ว่ามีลักษณะอย่างไร และเพียงพอหรือไม่ อาทิเช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และกลุ่มประชากรเป้าหมาย เป็นต้น

P เป็นอักษรย่อของ Process ซึ่งแปลเป็นไทยว่า กระบวนการ ซึ่งหมายถึงการดำเนินการบริหาร และจัดการโครงการเช่นแปรสภาพปัจจัยเข้าให้เป็นผลผลิต

P เป็นอักษรย่อของ Product ซึ่งแปลเป็นไทยว่า ผลผลิต ซึ่งหมายถึงผลที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

สุพัตร์ พิบูลย์ (2551 : 40-41) กล่าวว่า การรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam คือ กระบวนการรวบรวม พรรณนา จัดหาและจัดกระทำสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจ รายการประเมินและการตัดสินใจประเภทต่าง ๆ มีดังนี้

1. การประเมินบริบท หรือการประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการเป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนหรือไม่ สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ มีแรงต้านแรงเสริมใด ๆ หรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้เหมาะสม

2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า เป็นการประเมินความเป็นไปได้ด้านทรัพยากรการพิจารณาเลือกกลวิธีดำเนินโครงการที่เหมาะสม การออกแบบกระบวนการดำเนินโครงการให้มีศักยภาพสูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการเช่นเดียวกับบริบท การประเมินปัจจัยป้อนเข้าจะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ วิธีดำเนินการและวางแผนวิธีดำเนินงานของโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติ เป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการเพื่อศึกษาว่าอะไรเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ อะไรที่เป็นปัญหาคุกคามความสำเร็จของโครงการ ส่วนใดของโครงการต้องการปรับปรุงแก้ไข คำตอบของคำถามเหล่านี้จะทำให้สามารถกำกับดูแล ควบคุมและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการได้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินกระบวนการจะช่วยให้ผู้บริหารทราบความก้าวหน้า จุดแข็ง จุดอ่อนของโครงการเพื่อการกำกับดูแลการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีดำเนินโครงการและเร่งรัดการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรและเวลาที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลผลิตจะตอบคำถามว่า ผลผลิตที่ได้จากโครงการมีอะไรบ้าง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ความต้องการจำเป็นลดลงหรือไม่ อย่างไร ผลการดำเนินงานโครงการคุ้มค่าเพียงใด ควรจะจัดการอย่างไรกับโครงการที่จะติดตามมา ซึ่งคำถามเหล่านี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจความสำเร็จของโครงการ สารสนเทศที่ได้จากการ

ประเมินผลผลิตจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจปรับขยายโครงการ ยุติโครงการ หรือยกฐานะเป็นงานประจำ

ศุภามณ จันทร์สกุล (2557 : 73-74) กล่าวถึง แนวคิดการประเมินแบบ CIPP Model ว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกับคุณภาพ คุณค่า(Merit/Worth) และความสำคัญ (Significance) ของสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยมาตรฐานของการประเมินอยู่บนหลักของประโยชน์ (Utility), ความเป็นไปได้ (Feasibility), ความชอบธรรม(Propriety), ความถูกต้อง (Accuracy) ในการประเมินแบบ CIPP Model นักประเมิน (Evaluator) ต้องร่วมมือกับผู้ใช้การประเมิน (Client/Stakeholder) ในสิ่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ได้รับผลประโยชน์ (Beneficiaries) ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้การประเมินในทุกขั้นตอนของรูปแบบ CIPP Model ซึ่งประกอบด้วย

1. Context evaluation เป็นการประเมินบริบทซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของผู้ได้รับผลประโยชน์ (Beneficiaries Needs) สินทรัพย์ (Assets) ที่มีและปัญหา (Problems) ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมในการประเมินซึ่งรวมถึงการเมืองในการประเมิน (Political Dynamics) ด้วย โดยการประเมินบริบทจะเกี่ยวข้องกับ Core Values ในการกำหนดเป้าหมาย (Goal-Setting Tasks)

2. Input Evaluation เป็นการประเมินสิ่งนำเข้าเพื่อการวางแผน (Plans) การเลือกกลยุทธ์ (Strategies) ที่ตอบสนองต่อ Needs และมีความเป็นไปได้ตลอดจนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน (Budgets of The Elected Approach)

3. Process เป็นการประเมินกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดตาม (Monitor) รวมถึงเอกสาร (Document) และกิจกรรมต่างๆ (Activities)

4. Product เป็นการประเมินผลผลิตและผลที่ได้จากโครงการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินดังนี้การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation), การประเมินประสิทธิผล คุณภาพ และความสำคัญของผลลัพธ์ที่ได้ (Effectiveness Evaluation), การประเมินความสำเร็จและความต่อเนื่อง (Sustainability Evaluation), การประเมินเพื่อขยายความสำเร็จของโครงการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการอื่น (Transportability Evaluation)

การประเมินแบบ CIPP Model มีบทบาทของการประเมินในเชิงการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) ดังนี้

1. บทบาทของการประเมินความก้าวหน้า การใช้ข้อมูลรูปแบบ CIPP Model เป็นแนวทางชี้แนะ (Guidance) ช่วยในการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่เพื่อคุณภาพของโครงการ

2. บทบาทของการประเมินผลสรุป การใช้ข้อมูลของรูปแบบ CIPP Model ในการตัดสินใจคุณภาพ ความคุ้มค่าและ ความสำคัญของโครงการเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว (Stufflebeam and Shinkfield. 2007)

จุดเด่นของการประเมินแบบ CIPP คือมีทั้งการประเมินแบบ Formative ซึ่งประเมินระหว่างกรดำเนินโครงการและ Summative ซึ่งประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้ว ดังนั้นการนำแนวคิดรูปแบบ CIPP Model มาใช้ในการประเมินโครงการไม่ควรใช้แค่เพียงสรุปผลโครงการเมื่อโครงการสิ้นสุดไปแล้วเพียงอย่างเดียวเท่านั้นซึ่งเป็นการนำไปใช้ที่ผิดหลักการของ CIPP

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2550 : 7-8) กล่าวถึง รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ว่าเป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต (Context, Input, Process and Product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการ ทั้งภาพรวมหรือรายปัจจัยเป็นสำคัญ ซึ่งพออธิบายได้ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท หรือประเมินเนื้อความ (Context Evaluation) เป็นการศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยป้อน เพื่อค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่นำมาเป็นปัจจัยป้อน ซึ่งในด้านการท่องเที่ยวอาจจะจำแนกเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพ การบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังมีแยกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็น เพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทัศนคติ ศักยภาพ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่ และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษาต่อจากการประเมินบริบทและปัจจัยป้อนว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสิน เกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้ ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนจะกล่าวในตอนต่อไป

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP Model เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ โดยการประเมินบริบท กระทำก่อนเริ่มโครงการ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลไปใช้ออกแบบกิจกรรมในขั้นกระบวนการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินกระบวนการ กระทำในระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อเป็นการประเมินหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการเพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่อง รวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่าง ๆ และบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ส่วนการประเมินผลผลิตเป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเกณฑ์มาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้แต่ต้น

2.2.5 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI)

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 1-23) กล่าวถึงแนวคิดการประเมินมี 2 แนวคิด

1. การประเมินโดยยึดวิธีเชิงระบบ (System Approach) เป็นการประเมินตามความเชื่อในปรัชญาปรนัยนิยม (Objectivism) เป็นการประเมินที่มีการวางแผนการประเมินและวิธีดำเนินการอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการรวบรวมข้อมูล มีการควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการสรุปผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

2. การประเมินโดยยึดวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) เป็นการประเมินตามความเชื่อในปรัชญาอัตนัยนิยม (Subjectivism) มีลักษณะการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น สนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพธรรมชาติ โดยเน้นการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงเหตุผล การสังเกตและการวิเคราะห์เบื้องต้นจะนำไปสู่การสังเกตและวิเคราะห์ในขั้นลึกๆ ต่อไป จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมิน โดยต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของนักประเมินเป็นเกณฑ์

ซึ่งเมื่อนำแนวคิดวิธีการประเมินทั้งสองแนวคิดมารวมกันสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการประเมิน

เพื่อการตัดสินใจโดยวิธีเชิงระบบ (System Decision-Oriented Evaluation) เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อการนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจคุณค่าของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจการตัดสินใจ

2. กลุ่มการประเมินเพื่อตัดสินใจโดยวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Decision-Oriented Evaluation) เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจคุณค่าของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจการตัดสินใจ

3. กลุ่มการประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าโดยวิธีเชิงระบบ (System Value-Oriented Evaluation) เน้นใช้วิธีเชิงระบบเพื่อให้ นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมิน

4. กลุ่มการประเมินเพื่อตัดสินใจคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Value-Oriented Evaluation) เน้นใช้วิธีเชิงธรรมชาติเพื่อให้ นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมิน

การนำ CIPP / CIPPI Model มาใช้ส่วนใหญ่เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการใดโครงการหนึ่ง ซึ่งมีการดำเนินงานมาแล้วในช่วงเวลาหนึ่งแต่มีความประสงค์จะประเมินในองค์ประกอบทั้ง 4 หรือ 5 องค์ประกอบนั้นในครั้งเดียวกันหรือในช่วงเวลาเดียวกัน คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยป้อนเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิต และการประเมินผลกระทบ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) แนวคิดเดิมของ Stufflebeam เป็นการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการประเมินมาประกอบการตัดสินใจระบุสภาพความเป็นปัญหาหรือความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ที่จะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ของโครงการว่าจะทำเพื่ออะไร แต่การประยุกต์แนวคิดของ Stufflebeam มาใช้เพื่อการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งที่มีการดำเนินงานมาแล้วระยะเวลาหนึ่งนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ (Objectives) ของโครงการที่มีการกำหนดมาก่อนหน้านั้น ว่าเมื่อมีการดำเนินงานไปช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว วัตถุประสงค์นั้น ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง

2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) แนวคิดเดิมของ Stufflebeam เป็นการประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility) ของปัจจัยป้อนเข้าที่จะนำมาใช้ในโครงการ ว่าควรจะใช้ทรัพยากร

อะไรบ้าง ในจำนวนเท่าไร มีคุณภาพอย่างไรและใช้อย่างไร จึงจะทำให้การนำโครงการไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (Objectives) ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งปัจจัยป้อนเข้าหากพิจารณาทรัพยากรทางการบริหาร 4 ประเภท หรือ 4M's แล้วก็หมายถึง ปัจจัยเกี่ยวกับคน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) แต่ในการประยุกต์แนวคิดของ Stufflebeam มาใช้เพื่อการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งที่มีการดำเนินงานมาแล้วระยะเวลาหนึ่งนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของทรัพยากรทางการบริหาร ของโครงการที่มีการกำหนดมาก่อนหน้านั้นว่าเมื่อมีการดำเนินงานไปช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว ทรัพยากรทางการบริหารเหล่านั้น ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง

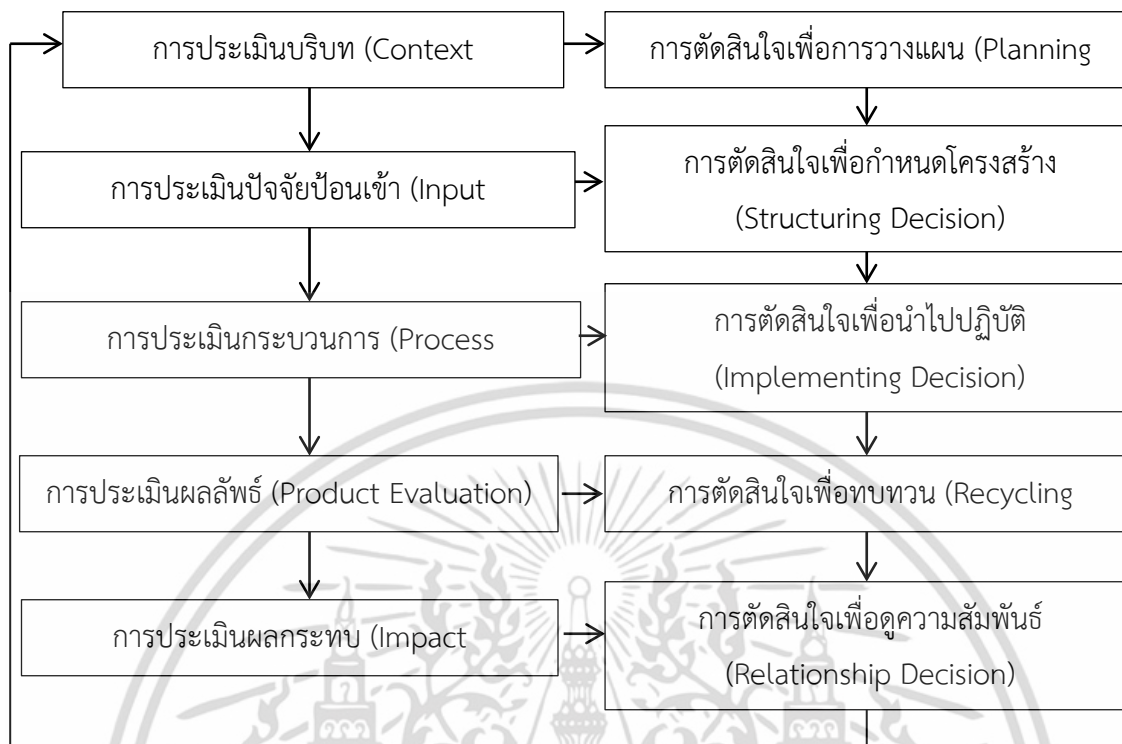
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินผลการนำโครงการสู่การปฏิบัติว่า เมื่อมีการดำเนินงานไประยะหนึ่งแล้ว มีความก้าวหน้าในการทำงานเพียงใดเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ มีอุปสรรคปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมอะไรอีกบ้าง เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกับแนวคิดเดิมของ Stufflebeam

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ ว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (Objectives) ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกับแนวคิดเดิมของ Stufflebeam

5. การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) โดยหลักการแล้ว เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่อง หลังสิ้นสุดโครงการไปแล้วระยะเวลาหนึ่ง แต่ในการประเมินครั้งเดียวกันหรือในช่วงเวลาเดียวกันทุกองค์ประกอบนั้น อาจพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งในกรณีนี้หากผู้วิจัยเห็นว่า ยังไม่สามารถประเมินผลกระทบได้ชัดเจนก็อาจประเมินเพียง 4 องค์ประกอบแรกคือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยป้อนเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

ดังนั้นการประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPPI MODELพอจะสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1. การประเมินบริบท เพื่อการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า เพื่อการตัดสินใจด้านการกำหนดโครงสร้างหรือวางรูปแบบดำเนินงาน โดยการใช้ทรัพยากรด้านต่าง ๆ
3. การประเมินกระบวนการ เพื่อการตัดสินใจในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง
4. การประเมินผลลัพธ์ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือคงหรือขยายหรือยุบหรือเลิกโครงการ
5. การประเมินผลกระทบ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของผลกระทบทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง ทั้งทางบวกและทางลบ ดังแสดงในภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI (Context-Input-Process-Product-Impact)

รูปแบบการประเมินซีพีพี มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้สารสนเทศ 4 ด้านมาใช้ประกอบการตัดสินใจ และเมื่อเพิ่มการประเมินผลกระทบ จะช่วยให้บอกคุณค่าที่แท้จริงของโครงการได้ ดังนั้นรูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมิน

วิโรจน์ สารรัตน์ะ แนะนำว่า การนำรูปแบบการประเมินเชิงระบบไปใช้เพื่อการวิจัย มี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 นำไปใช้ในการประเมินแบบแบ่งเป็นช่วงเวลาตามรูปแบบดั้งเดิมของสต๊อฟเฟิลบีม แยกการประเมินออกเป็นช่วง ๆ คือช่วงการศึกษาบริบทเพื่อศึกษาอิทธิพลภายในและอิทธิพลภายนอก ช่วงการประเมินความเป็นไปได้ของทรัพยากรที่จะใช้ในลักษณะที่เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ ช่วงการประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และช่วงการประเมินผลสำเร็จแนวทางที่ 2 นำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งเดียวกัน ช่วงเวลาเดียวกัน โดยประเมินครบทั้ง Context-Input-Process-Product-Impact จากการศึกษาารูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP) และรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (CIPPI) สามารถสรุปความแตกต่างได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงความแตกต่างของรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (กรณีประเมินครั้งเดียวพร้อมกัน)
กับรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้

ประเด็นที่เปรียบเทียบ	รูปแบบการประเมินเชิงระบบ	รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้
ช่วงเวลาที่ประเมิน	ประเมินครั้งเดียวพร้อมทั้งบริษัท ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ โดยสิ่งที่ถูกประเมินมี เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว อย่างน้อย 1 ปี หรือ 2 ปี หรือ 3 ปี	ประเมินในช่วงเวลาต่างกัน บริษัท และ ปัจจัยป้อนเข้า ประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็น การประเมินความเป็นไปได้ กระบวนการ ประเมินระหว่าง ดำเนินงาน ผลลัพธ์ประเมินเมื่อ สิ้นสุดโครงการ
จุดมุ่งหมายการ ประเมินด้านบริษัท	เพื่อให้มีข้อมูลมาตรวจสอบจุดมุ่งหมาย หรือทิศทางของโครงการที่กำหนดแต่ เดิมน่าจะยังคงเหมาะสมหรือไม่	เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของ โครงการหรือนำไปเขียน โครงการ
จุดมุ่งหมายการ ประเมินด้านปัจจัย ป้อนเข้า	เพื่อให้ได้ข้อมูลมาตรวจสอบทรัพยากร ที่กำหนดไว้แต่เดิมน่าจะยังคงเหมาะสม หรือไม่	เพื่อกำหนดทรัพยากรที่จะใช้ใน โครงการ รวมทั้งตรวจสอบความ เป็นไปได้ของทรัพยากรที่จะใช้
จุดมุ่งหมายการ ประเมินด้าน กระบวนการ	เพื่อประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่บางเรื่อง อาจเป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูล ย้อนหลังเพราะผ่านระยะเวลา ปฏิบัติในเรื่องนั้นมาช่วงเวลาหนึ่ง	เพื่อกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วง การปฏิบัติ ถือเป็นประเมินใน ระหว่างการดำเนินงาน
จุดมุ่งหมายการ ประเมินด้านผลลัพธ์	เพื่อประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่บางเรื่อง อาจเป็นการสอบถามหรือเก็บข้อมูล ย้อนหลังเพราะผ่านช่วงระยะเวลา ปฏิบัติในเรื่องนั้นมาช่วงเวลาหนึ่งแล้ว	เพื่อดูผลสำเร็จโดยรวมของ โครงการถือเป็นประเมินเมื่อ สิ้นสุดโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเด็นที่เปรียบเทียบ	รูปแบบการประเมินเชิงระบบ	รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้
จุดมุ่งหมายการประเมิน ด้านผลกระทบ	เพื่อประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่บาง เรื่องอาจเป็นการสอบถามหรือเก็บ ข้อมูลย้อนหลัง	

สรุปได้ว่าจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการประเมินโครงการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน โดยเลือกใช้รูปแบบจำลอง CIPPI MODEL (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI model) ซึ่งพัฒนาโดยวิโรจน์ สารรัตนะ (2554) ใน 5 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการนี้ คือเป็นการประเมินทั้งระบบ หรือในลักษณะขององค์รวม ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ไปจนถึงด้านผลกระทบ ซึ่งมีความเหมาะสมกว่ารูปแบบอื่นไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบที่มีการประเมินอย่างต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ทำให้เห็นผลการประเมินได้ทุกด้านสามารถนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะปรับปรุง หรือดำเนินการโครงการต่อไปอย่างไร

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

ภาวณี วัดเมือง (2555:1-9) ได้ทำการประเมินผลโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ทำการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการคาดหวัง ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้ทำการประเมินโครงสร้างและเนื้อหารายวิชา ผู้บริหารและครูผู้สอน สื่อวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ งบประมาณ และเวลาเรียน ด้านกระบวนการ ได้ทำการประเมินการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านผลผลิต ได้ทำการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) และทักษะภาษาอังกฤษ ฟัง พูด อ่าน และเขียน และด้านผลกระทบ ได้ทำการประเมิน การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ความร่วมมือของเครือข่ายร่วมพัฒนา และผลกระทบหรือผลสืบเนื่องที่ไม่ได้คาดหวัง ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมและชุมชน ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหาร ครู สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณและเวลาเรียน ในโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ควรปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรในด้านเวลาเรียน และจำนวนห้องเรียน ด้านกระบวนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่มีข้อเสนอแนะเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษายังมีน้อย และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ด้านผลผลิต พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ควรปรับปรุงรายวิชาภาษาไทย ในด้านผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) และ ผลการประเมินทักษะภาษาอังกฤษ ฟัง พูด อ่าน และเขียน มีผลทดสอบผ่านเกณฑ์การประเมิน และด้านผลกระทบ พบว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับดี ผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้รับเกียรติบัตรและเหรียญรางวัลอันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดการโครงการหลักสูตรนี้ และยังได้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มขึ้น ได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานอื่น ชุมชนและผู้ปกครองพึงพอใจต่อโครงการ และเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

วิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามรูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI Model ซึ่งเป็นผลการศึกษาโดยวิโรจน์ สารรัตนะ (2554) เป็นการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท เพื่อประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่คาดหวังให้นักเรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก ด้านปัจจัยป้อนเข้า เพื่อประเมินคุณภาพของปัจจัยป้อนเข้าที่กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ปัจจัย ด้านกระบวนการ ประเมินระดับการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 3 ด้าน ด้านผลผลิต ประเมินระดับการบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่คาดหวังให้นักเรียน มีศักยภาพเป็นพลโลก ด้านผลกระทบ ประเมินผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงเป็นมาตรฐานสากลทั้งระบบและทำทุกระดับขึ้นทั่วประเทศ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าครูผู้สอน ผู้บริหารและปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ พบว่า ดำเนินการปฏิบัติตามแนวนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตพบว่านักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ด้านผลกระทบ พบว่า ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ครูและนักเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

ศรีสุดา วงศ์วิเศษกุล และเนตรรัชนี ตั้งภาคภูมิ (2556 : 31-44) ได้ทำการประเมินผลโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชนวัดภคินีนาถเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ด้วยการประเมินรูปแบบชิปปี้ CIPP Model โดยทำการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทของโครงการ ทำการประเมินหลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายโครงการ กิจกรรมโครงการ ด้านปัจจัยป้อนเข้าของโครงการ โดยได้ทำการประเมินในส่วนของวิทยากร วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชน กิจกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน กิจกรรมตลาดนัดสร้างเสริมสุขภาพและกิจกรรมการจัดการความรู้ ด้านกระบวนการของโครงการ ได้ทำการประเมินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการ การลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการจัด

กิจกรรม วิธีการถ่ายทอดความรู้ และด้านผลผลิตของโครงการ ได้ทำการประเมินความรู้จากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ การนำความรู้จากเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในการดูแลตนเอง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลอื่น ผลผลิต/ผลที่ได้รับจากเข้าร่วมกิจกรรม โครงการตรงตามความคาดหวังความพึงพอใจโครงการในภาพรวม การประเมินผลพบว่า ด้านบริบท เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องหลักการและเหตุผลมีความสอดคล้องกับภาวะสุขภาพของสังคม ด้านปัจจัยป้อนเข้า เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ ด้านกระบวนการ เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องความเหมาะสมของวิธีการถ่ายทอดความรู้ ด้านผลผลิต เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องการใช้ความรู้เพื่อดูแลตนเอง

นางนภัส บุญเหลือ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนปทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP MODEL โดยทำการประเมิน 6 ด้าน คือ ด้านบริบททำการประเมินสภาพพื้นฐานการจัดการศึกษาได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านปัจจัยป้อนเข้าทำการประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาได้แก่ คุณสมบัติของผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร สื่อวัสดุ/อุปกรณ์ งบประมาณ อาคารสถานที่ และเวลาเรียน ด้านกระบวนการทำการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาด้านผลผลิตทำการประเมินผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ได้แก่ ผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และผลงานทางวิทยาศาสตร์ เช่น โครงการงาน และชิ้นงาน ด้านผลกระทบทำการประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตที่ตามมาหลังจากนำเอาหลักสูตรไปใช้โดยไม่ได้กำหนดไว้ตามจุดประสงค์ได้แก่ ความมีชื่อเสียง รางวัล/เกียรติยศ และการยอมรับของชุมชน ด้านประสิทธิผลทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าสอดคล้องหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการประเมินพบว่า หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยป้อนเข้าพบว่า คุณสมบัติของผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ อาคารสถานที่และเวลาเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ยังคงต้องปรับปรุงจำนวนในเวลาเรียน ด้านกระบวนการพบว่า การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา และการนิเทศติดตามผล มีความเหมาะสมในระดับมากแต่ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และความพึงพอใจในผลงานทางวิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมากแต่ควรปรับปรุงความสามารถในการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านผลกระทบพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชุมชนและพัฒนาชิ้นงานทางวิทยาศาสตร์ ด้านประสิทธิผล พบว่า ความคงทนต่อพฤติกรรมผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงพฤติกรรมผู้เรียนให้มีจิตวิทยาศาสตร์มากขึ้น

มยุรา วรรณเกตุ และ ประทีป ตระกูลสา (2553 : 1-9) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอเบ็ญจนา

จังหวัดพิจิตร โดยใช้ CIPP MODEL ซึ่งทำการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อนเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต การประเมินผลพบว่า ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ได้แก่ นโยบายของผู้บริหาร ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาเด็กเล็กและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านงบประมาณ ผู้ประเมินเห็นว่าไม่เพียงพอในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ได้แก้ไขด้วยการจัดสรรงบประมาณผู้ดูแลเด็ก มีจำนวน 3 คน ตรงตามกรอบอัตรากำลังที่มี และเพียงพอต่อการดูแลเด็ก สื่อการเรียนการสอน มีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเด็กเนื่องจากมีงบประมาณที่จำกัด ด้านอาคารสถานที่ ต้องมีความเหมาะสม แข็งแรง มั่นคง จัดสถานที่ที่เป็นสัดส่วนมีความปลอดภัย ผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว แต่ละด้าน ดังนี้ ด้านวิชาการ การเรียนการสอนความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารให้ความสำคัญในการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาประถมวัย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจการนักเรียน ขาดบุคลากรในการรับผิดชอบ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้บุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง ด้านชุมชนสัมพันธ์ ยังขาดมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และของชุมชน ความพึงพอใจในนโยบายและการบริหารจัดการผู้บริหารมีนโยบายที่มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ต้องพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่ กิจการนักเรียน และด้านชุมชนสัมพันธ์

เสาวภา ศรีสว่าง (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลโครงการเรียนฟรี เรียนดีอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเขตตลิ่งชัน โดยใช้ CIPP MODEL ซึ่งทำการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ทำการประเมินวัตถุประสงค์ของนโยบาย สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความจำเป็นและความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านปัจจัยป้อนเข้า ทำการประเมินงบประมาณ บุคลากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ด้านกระบวนการ ทำการประเมินการบริหารวางแผนงาน การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม ระบบตรวจสอบและประเมินผล ด้านผลผลิต ทำการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิผลการดำเนินงาน ผลการประเมินพบว่า การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการอยู่ในระดับดีมาก คุณลักษณะด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ไม่แตกต่างกัน แต่ละโรงเรียนในเขตตลิ่งชัน มีความคิดเห็นต่อการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ไม่แตกต่างกัน

ชญาณิศ เขียวสด (2551 : 1-15) การประเมินผลโครงการพัฒนา IQ EQ ของเด็กปฐมวัย ในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์อนามัยที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้การประเมิน CIPP Model โดยทำการประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ทำการประเมินนโยบาย แนวทางการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านปัจจัยป้อนเข้า ทำการประเมินบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สื่อเอกสารและสิ่งสนับสนุน ด้านกระบวนการดำเนินงาน ทำการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ และด้านผลผลิต ทำการประเมินผลกระบวนการดำเนินโครงการ ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบท (Context) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ดูแลเด็ก และพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ร้อยละ 100 มีความตระหนักในปัญหาและความจำเป็นของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และเห็นว่านโยบาย แนวทางการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความสอดคล้องกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของหน่วยงานราชการ ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชน มีผลต่อการตัดสินใจ การบริหารจัดการ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ดูแลเด็ก และพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ร้อยละ 100 เห็นว่า ปัจจัยป้อนเข้าของโครงการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สื่อเอกสารและสิ่งสนับสนุนมีความเพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการนอกจากนี้ยังได้รับสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรที่จำเป็นจากองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนภาคีเครือข่ายต่างๆ ในชุมชน ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า กระบวนการดำเนินโครงการ โดยภาคีเครือข่ายในพื้นที่ มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อการวางแผนการจัดเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ การดำเนินงานตามแผน การติดตามกำกับ และการประเมิน ตามระบบการบริหารคุณภาพ (PDCA) ร่วมกัน มีผลต่อการดำเนินงานและการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี และด้านผลผลิต (Product) พบว่า พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการเลี้ยงดูบุตรหลานที่ถูกต้องเหมาะสม

เสกสรรค์ เห็นประเสริฐ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี โดยใช้แบบจำลองการประเมินของซีบี (CIPP Model) เป็นแนวทางการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ประเมินเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของโครงการในเรื่องของ นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์ ด้านปัจจัยป้อนเข้า ประเมินเกี่ยวกับความเพียงพอของทรัพยากร และการปฏิบัติเพื่อระดมทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ ด้านกระบวนการ ประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ เกี่ยวกับกระบวนการและกิจกรรมดำเนินงาน ตามกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการ การนิเทศ ติดตามผลการประเมิน และปรับปรุงแก้ไข และด้านผลผลิต ประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในระดับปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Shi (2006 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินโครงการผู้ช่วยสอนนักเรียนนานาชาติ International Teaching Assistant (ITA) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร (Process) และด้านผลงานที่ปรากฏ (Product) ของ Daniel L. Stufflebeam โดยใช้กรอบคำถามต่อไปนี้คืออะไรคือความต้องการของผู้ช่วยสอนนานาชาติ ระดับความต้องการเป็นอย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่บอถึงกิจกรรมที่ต้องการ กิจกรรมต่างๆที่จัดมีประสิทธิภาพหรือไม่ โครงการที่จัดขึ้นบรรลุหรือไม่ ผลผลิตที่บอถึงความสำเร็จของโครงการในมหาวิทยาลัยต่างๆ แตกต่างกันหรือไม่ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปตามมหาวิทยาลัยต่างๆ 8 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะต้องมีนักเรียนนานาชาติอย่างน้อย 1,000 คน แบบสอบถามที่ตอบกลับมาได้มากกว่าร้อยละ 70 ผลการศึกษาพบว่า โครงการดังกล่าวช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษา และทักษะการสื่อสารได้มาก แต่ยังมีอัตราการเข้าร่วมของนักเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ ขาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประเมินประสิทธิภาพในการสอนระยะยาว พบว่าผลการประเมินระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับ 4 จากทั้งหมด 7 ระดับ นอกจากนั้นพบว่ากระบวนการนิเทศ ติดตามจะช่วยให้ โครงการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในส่วนผู้ร่วมงานในโครงการ

Matz (1981 : 5887A) ได้ทำการศึกษาประเมินโครงการการศึกษาโภชนาศาสตร์ในโรงเรียนชนบทของรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกาโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท พบว่า นักเรียนมีความต้องการที่จะศึกษาด้านโภชนาศาสตร์ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า การพัฒนาโครงการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชาวบ้าน ผู้บริหาร บุคลากรที่อยู่ในหน่วยบริการตามลำดับ ด้านกระบวนการ พบว่า ครูอาจารย์พอใจในรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนมีความรู้ด้านโภชนาศาสตร์ในระดับสูง

Chiang (1977 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมเทคโนโลยีวิศวกรรมเครื่องกล 5 ปี ของ จูเนียร์ คอลเลจ ในไต้หวันโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นการประเมิน 4 ด้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่า บัณฑิตและนักศึกษาเห็นว่าหลักสูตรไม่ค่อยยืดหยุ่น และสอดคล้องกับเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เนื้อหาของหลักสูตรมีความซ้ำซ้อนกันมาก และชั่วโมงฝึกงานไม่เหมาะสม ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า บัณฑิต นักศึกษา และครู เห็นว่าอุปกรณ์ เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอน โสตทัศนูปกรณ์เหมาะสมดีแล้วแต่ตำราเอกสารยังไม่เหมาะสม ด้านกระบวนการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่ากระบวนการยังไม่เหมาะสม นักศึกษา และบัณฑิต เห็นการเทคนิคการสอนและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ยังไม่เหมาะสม ผู้ดูแลหลักสูตรควรให้ความสนใจและจัดทำหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์เรียนการสอน ด้านผลผลิต พบว่า นายจ้างพอใจกับคุณสมบัติและความสามารถของบัณฑิตมาก โดยเฉพาะด้านการสื่อสารและการทำงานในหน่วยงาน

Fodone (1993 : 2038A-2039A อ้างใน รสรินทร์ อรอมรัตน์ 2545 : 57) ได้ทำการประเมินโปรแกรมวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาโดยใช้องค์ประกอบบริบทของโมเดลช่วยในการตัดสินใจ หรือรูปแบบ CIPP Model เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในระดับสูง ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้ ด้านบริบท พบว่า นักเรียนต้องการประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการเยี่ยมชมชนทางวิทยาศาสตร์แห่งอื่นมากกว่าการทดลองในห้องปฏิบัติการและการศึกษาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมในชั้นเรียน ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ครูควรเน้นขอบข่ายของจุดประสงค์ในการศึกษาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเพื่อการพัฒนาทักษะในห้องปฏิบัติการและพัฒนาทักษะการทำงาน ด้านผลผลิต พบว่า ทั้งนักเรียนและครูต้องการหลักสูตรระยะสั้นๆที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาในสาขาอื่นๆ โดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน ด้านผลผลิต พบว่า ครูในโรงเรียนระดับกลางคิดว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิทยาศาสตร์ เป็นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับนักเรียนเท่านั้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประเมินส่วนใหญ่เป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้เลือกรูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI ซึ่งศึกษาโดยวิโรจน์ สารรัตน์ (2554) มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งรูปแบบการประเมินเชิงระบบดังกล่าว

ประกอบด้วย Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินโดยเป็นการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ใช้รูปแบบจำลอง CIPPI Model เป็นผลศึกษาโดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการซึ่งจะขอเสนอเป็นประเด็นดังนี้

- 3.1 กรอบการประเมินโครงการ
- 3.2 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 เกณฑ์การประเมิน

3.1 กรอบการประเมินโครงการ

ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ CIPPI ซึ่งเป็นผลการศึกษาโดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งรูปแบบการประเมินเชิงระบบประกอบด้วย Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยได้แสดงกรอบการประเมินโครงการดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
1. เพื่อประเมินด้านบริบท	1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา ระยะเวลาในการฝึกอบรม และ กิจกรรมในวิสัยทัศน์โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ	แบบประเมินฉบับที่ 1 การประเมินด้านบริบทมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ	วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไม่ต่ำกว่า 3.50 จากสเกล 5 ระดับ
2. เพื่อปัจจัยป้อนเข้า	การประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้อง และ ความเพียงพอของปัจจัยป้อนเข้า เกี่ยวกับ 1. วิทยากร 1.1 การสร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรมของวิทยากร 1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร 1.3 มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย 1.4 สามารถสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมและความเป็นกันเองของวิทยากรต่อผู้รับการฝึกอบรม	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักริชาการ และ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 250 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4	แบบประเมินฉบับที่ 2 ตอนที่ 1 การประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ	วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไม่ต่ำกว่า 3.50 จากสเกล 5 ระดับ

ตัวระบุสังค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
<p>ตารางที่ 3.1 (ต่อ)</p> <p>3.1 (ต่อ)</p>	<p>1.5 ความเหมาะสมในการใช้สื่อ ประกอบการบรรยายของวิทยากร</p> <p>1.6 สามารถตอบคำถามได้ชัดเจน</p> <p>2. สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่</p> <p>2.1 สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม</p> <p>2.2 สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเพียงพอ</p> <p>2.3 ความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรม</p> <p>2.4 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรม</p> <p>2.5 ความเหมาะสมของสภาพแสงสว่างในขณะฝึกอบรม</p> <p>2.6 การจัดสถานที่ฝึกอบรม รวมทั้งโต๊ะเก้าอี้ มีความเหมาะสม เพียงพอในการฝึกอบรม</p>				<p>3. ระยะเวลา</p> <p>3.1 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่เนื้อหาในการฝึกอบรม</p> <p>3.2 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเสนอเนื้อหา</p>

เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
4. การจัดกิจกรรม	<p>4.1 ความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์</p> <p>4.2 ความเหมาะสมในการลงทะเบียนการเข้าร่วมกิจกรรม</p>				
3. เพื่อประเมินกระบวนการ	<p>ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ</p> <p>3.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>3.2 มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์</p> <p>3.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)</p> <p>3.4 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ</p> <p>3.5 การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี</p> <p>3.6 การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ</p> <p>3.7 การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>3.8 การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>3.9 การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)</p>	<p>หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก เด็ก นักวิชาการ และ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 250 คนที่เข้าร่วมฝึกอบรม โครงการพัฒนา ศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นใน เขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4</p>	<p>แบบประเมินฉบับ ที่ 2 ตอนที่ 2 การประเมินด้าน กระบวนการ มี ลักษณะเป็นมาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ</p>	<p>วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)</p>	<p>ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ไม่ต่ำกว่า 3.50 จากสเกล 5 ระดับ</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิต	<p>ความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาของภารกิจอบรมในเรื่อง</p> <p>4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>4.2 มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์</p> <p>4.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงาน</p> <p>รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)</p> <p>4.4 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ</p> <p>4.5 การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี</p> <p>4.6 การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ</p> <p>4.7 การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>4.8 การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>4.9 การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)</p>	<p>หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักวิชาการ และผู้ดูแลเด็กจำนวน 250 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรม</p> <p>โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4</p>	<p>แบบทดสอบ</p> <p>ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ฝึกอบรม</p> <p>แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้สำหรับสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม</p>	<p>วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และ สถิติทดสอบ (t – test for dependent)</p>	<p>ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของผลการประเมินหลังการอบรม สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการประเมินก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05</p>
5. เพื่อประเมินด้านผลกระทบ	<p>ผลของการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปใช้ในประเด็น ดังนี้</p> <p>1. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน</p> <p>1.1 สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน</p>	<p>หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น</p>	<p>แบบประเมินฉบับที่ 3 การประเมินด้านผลกระทบ</p>	<p>1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน</p> <p>2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)</p>	<p>ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไม่ต่ำกว่า 3.50 จากสเกล 5 ระดับ</p>

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
วัตถุประสงค์	<p>1.2 เห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน</p> <p>1.3 สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมพัฒนากับศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้กับ นักเรียน</p> <p>2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก</p> <p>2.1 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษามาใช้ในการ</p> <p>2.2 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มาใช้ในการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.3 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับกรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.4 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.5 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p>	จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ	มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน

ตัวประสงค์	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน
<p>ตารางที่ 3.1 (ต่อ)</p> <p>วัตถุประสงค์</p>	<p>สิ่งที่มุ่งประเมิน</p> <p>2.6 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.7 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.8 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.9 สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้</p> <p>3. ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>3.1 สามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>3.2 มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ</p> <p>3.3 สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมตามเป้าหมาย</p> <p>3.4 สามารถทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาที่ขึ้น</p> <p>3.5 มีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น</p>	<p>แหล่งข้อมูล</p>	<p>เครื่องมือ</p>	<p>การวิเคราะห์ข้อมูล</p>	<p>เกณฑ์การตัดสิน</p>

3.2 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 14 คน และเพศหญิงจำนวน 63 คน

3.2.2 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 11 คน นักวิชาการจำนวน 43 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 196 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 รวมทั้งหมด 250 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 7 คน และเพศหญิงจำนวน 243 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมิน และแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

3.3.1.1 แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

แบบประเมินฉบับที่ 1 การประเมินด้านบริบท มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นการประเมินเกี่ยวกับความชัดเจนของวัตถุประสงค์และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และ กิจกรรมในวิธีดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

แบบประเมินฉบับที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยป้อนเข้า ได้แก่ การประเมินความเหมาะสม/ความสอดคล้องและความเพียงพอของวิทยากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ ระยะเวลา และการจัดการฝึกอบรม ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นการประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ การ จัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำรายงาน การประเมินตนเองประจำปี (SAR) ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

แบบประเมินฉบับที่ 3 การประเมินด้านผลกระทบ มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการประเมินผลของการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจาก การฝึกอบรมไปใช้ โดยผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน เห็น ประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน และนำความรู้ที่ได้มาร่วมพัฒนาใช้กับศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์และ พัฒนาในการปฏิบัติงาน นำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน การวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา การ ประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) มาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และเห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการ ฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน และผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ สามารถลดความผิดพลาดใน การปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนด เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ทำงานร่วมกันเป็นทีมตามเป้าหมาย ทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น มีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หลังการ เข้าร่วมฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 2 เดือน ในโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3.1.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับในเนื้อหาการฝึกอบรม เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมิน ภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) การจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพ การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีการประเมินโครงการและรายงานการ ประเมินโครงการ การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ ใช้สำหรับก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.2.1 การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมิน

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการการสร้างแบบประเมินโครงการ จากเอกสาร ตำรา บทความ ข้อคิดเห็นทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ศึกษารายการประเมินโครงการและกำหนดหัวข้อรายการประเมินโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. นำร่างแบบประเมินโครงการที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมช่วยตรวจสอบและขอคำแนะนำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินโครงการ

4. นำร่างแบบประเมินที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมได้แนะนำนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบประเมินที่ทำการแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ตามรายนามผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏในภาคผนวก ก (หน้า 92)

6. นำผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไปวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามในแบบประเมินกับความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีดังนี้ (พรณี ธิกิจวิวัฒนะ. 2555 : 195)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	ค่าคะแนนรายข้อตามดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ
	\sum	แทน	ผลรวม
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การใช้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ (R) มี 3 ค่า คือ

ให้ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามในแบบประเมินมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามในแบบประเมินมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้ -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามในแบบประเมินไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

7. เลือกข้อคำถามของแบบประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ($IOC \geq 0.05$)

เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่าในแต่ละด้านได้ค่า IOC ดังนี้ 1) ด้านบริบท มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-0.80 3) ด้านกระบวนการ ทุกข้อคำถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 4) ด้านผลกระทบ ทุกข้อคำถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

8. ปรับปรุงข้อคำถามของแบบประเมินตามผลพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach (1990 : 204)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_L^2}{S_T^2} \right)$$

$\sum S_L^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของแบบประเมินในแต่ละข้อ
 S_T^2 แทน ความแปรปรวนของแบบประเมิน
 k แทน จำนวนข้อทั้งหมดในแบบประเมิน

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่าแบบประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่นดังนี้ 1) ด้านบริบท มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 3) ด้านกระบวนการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 4) ด้านผลกระทบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

9. นำผลการวิเคราะห์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและดำเนินการจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี การหาความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ การเขียนข้อสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบ จากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

๑

2. จัดทำตารางผังข้อสอบ (Test Blueprint) รายละเอียดดังภาคผนวก ง (หน้า 109) เพื่อใช้เป็นแผนในการสร้างข้อสอบ โดยวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ แสดงจำนวนข้อสอบตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด

3. สร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตามตารางผังข้อสอบ (Test Blueprint) ที่จัดทำในข้อ 2 จำนวน 50 ข้อ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพไปใช้จริงจำนวน 20 ข้อ

4. นำแบบทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบและหาข้อบกพร่องของแบบทดสอบ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป

5. นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบ จำนวน 50 ข้อ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้ โดยตรวจลักษณะการใช้คำถาม ความถูกต้องเหมาะสมสมบูรณ์ของข้อความ ตัวเลือกและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้ตอบ ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวัด และความถูกต้องด้านการใช้ภาษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ตามรายนามผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏในภาคผนวก ก (หน้า 92)

6. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence = IOC) ระหว่างข้อความของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวัด โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีสูตรดังนี้ (พรรณี ลีกิจวิธนะ. 2555 : 195)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	ค่าคะแนนรายข้อตามดุลยพินิจของผู้ทรงคุณวุฒิ
	\sum	แทน	ผลรวม
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การใช้คะแนนข้อความแต่ละข้อของผู้ทรงคุณวุฒิ (R) มี 3 ค่า คือ

คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นสามารถใช้วัดได้สอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นสามารถใช้วัดได้สอดคล้องวัดตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นสามารถใช้วัดได้สอดคล้องวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

7. เลือกข้อความของแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ($IOC \geq 0.05$) เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่าได้ข้อสอบที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำในการแก้ไขแบบทดสอบ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขดังนี้

- ตัวเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องใกล้เคียงกัน
- คำถามยังไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- ไม่ควรจัดตัวเลือกคำตอบแบบถูกโด่งและผิดโด่ง

8. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบ แล้วจัดฉบับเพื่อเตรียมไปทดลองใช้

9. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-Out) กับบุคลากรที่เคยผ่านการอบรม โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2557 มาแล้ว จำนวน 30 คน

10. นำผลคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้ (Try-Out) มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยวิเคราะห์คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ไร่จำนวน 20 ข้อ โดยใช้สูตรการหาค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบ มีสูตรดังนี้

1. สูตรหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 113-115)

$$p = \frac{R_H + R_L}{n_H + n_L}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากง่าย
 R_H, R_L แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 n_H, n_L แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

กำหนดเกณฑ์ความยากง่าย หรือกำหนดค่า p ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80

2. สูตรคำนวณค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 113-115)

$$r = \frac{R_H - R_L}{n_H}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก
 R_H, R_L แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 n_H, n_L แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

กำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกหรือกำหนดค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ปรากฏว่าได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40-0.70 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.67 จำนวน 23 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่ดีที่สุดและข้อคำถามครอบคลุมเป็นไปตามตารางผังข้อสอบ (Test blue Print) จำนวน 20 ข้อ สำหรับเป็นตัวแทนข้อสอบสำหรับการประเมินโครงการค้นหาผลผลิต มีรายละเอียดตามภาคผนวก ง ตารางที่ 7 (หน้าที่ 117)

11. คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับที่ได้คัดเลือกไว้ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder Richardson (พรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 109)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏว่าแบบทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

12. นำผลการวิเคราะห์คุณภาพเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม แล้วนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบ พร้อมทั้งจัดพิมพ์ เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ด้านบริบทและด้านผลกระทบจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ จำนวน 77 คน ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตจากผู้เข้าฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 จำนวน 250 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงหัวหน้าสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการ

3.4.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประสานงานกับหัวหน้าสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบริบท ทำการเก็บข้อมูลก่อนเริ่มโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการ ทำการเก็บข้อมูลวันสุดท้ายของการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

3. ด้านผลผลิต ทำการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

4. ด้านผลกระทบ ทำการเก็บข้อมูลหลังการฝึกอบรมเสร็จแล้วเป็นระยะเวลา 2 เดือน

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ ถูกต้องครบถ้วนมาวิเคราะห์หาผลการประเมินในแต่ละด้านโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สูตรการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 135) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 140)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \sum แทน ผลรวม
 X แทน คะแนนแต่ละตัวในชุดข้อมูล
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในชุดข้อมูล
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด (หรือจำนวนผู้ให้ข้อมูล)

3. สูตรการหาค่า t-test for Dependent Samples (พรรณี ลีกิจวัฒน์. 2551 : 147)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ D แทน ผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 $\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 $\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.5 เกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ Best (1977: 174) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ความเพียงพอ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ความเพียงพอ มาก

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ความเพียงพอ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ความเพียงพอ น้อย

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ความเพียงพอ น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลผลิต

ตอนที่ 5 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท (n=77)

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับความสอดคล้อง/ชัดเจน
1. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553	4.83	0.41	มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S	ระดับความ สอดคล้อง/ชัดเจน
2. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา	4.77	0.46	มากที่สุด
4. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.78	0.45	มากที่สุด
5. กิจกรรมในวิธีดำเนินโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.79	0.44	มากที่สุด
6. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ	4.75	0.46	มากที่สุด
รวม	4.78	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, $S=0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าทุกรายการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ($\bar{x} = 4.83$, $S=0.41$) และ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ ($\bar{x} = 4.75$, $S=0.46$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบริบทมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมิน
โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
ขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า (n=250)

รายการประเมิน	\bar{x}	S	ระดับความคิดเห็น
1. วิทยาการ	4.41	0.71	มาก
1.1 ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรม	4.35	0.71	มาก
1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	4.62	0.59	มากที่สุด
1.3 ความเหมาะสมในเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย	4.34	0.71	มาก
1.4 ความสามารถสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมและความ เป็นกันเองของวิทยากรต่อผู้รับการฝึกอบรม	4.48	0.75	มาก
1.5 ความเหมาะสมในการใช้สื่อ ประกอบการบรรยาย	4.27	0.76	มาก
1.6 ความเหมาะสมในตอบคำถามได้อย่างชัดเจน	4.42	0.68	มาก
2. สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่	4.22	0.71	มาก
2.1 ความเหมาะสมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.12	0.69	มาก
2.2 ความเพียงพอของสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.14	0.71	มาก
2.3 ความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.38	0.66	มาก
2.4 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.34	0.64	มาก
2.5 ความเหมาะสมของสภาพแสงสว่างในขณะฝึกอบรม	4.19	0.76	มาก
2.6 ความเหมาะสม เพียงพอ ในการจัดสถานที่ฝึกอบรม รวมทั้งโต๊ะเก้าอี้ ในการฝึกอบรม	4.18	0.75	มาก
3. ระยะเวลา	4.16	0.65	มาก
3.1 ความเหมาะสมของระยะเวลากับเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.14	0.66	มาก
3.2 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหา	4.18	0.64	มาก
4. การจัดการฝึกอบรม	4.08	0.64	มาก
4.1 ความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์	4.02	0.65	มาก
4.2 ความเหมาะสมในการลงทะเบียนการเข้าร่วมฝึกอบรม	4.14	0.63	มาก
รวม	4.27	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า ในภาพรวมของมีผลการ
ประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, $S=0.70$) โดยผลการประเมินด้านวิทยาการในภาพรวมพบว่าอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, $S=0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ($\bar{x} = 4.62$, $S=0.59$) และความเหมาะสมในการใช้สื่อ
ประกอบการบรรยายของวิทยากร ($\bar{x} = 4.27$, $S=0.76$) ตามลำดับ ผลการประเมินด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอาคารสถานที่ในภาพรวมมีระดับผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22, S=0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าทุกรายการพบว่ามีอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ ความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.38, S=0.66$) และสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.12, S=0.69$) ตามลำดับ ผลการประเมินด้านระยะเวลาในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16, S=0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าทุกรายการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเสนอเนื้อหา ($\bar{x} = 4.18, S=0.64$) และความเหมาะสมของระยะเวลากับเนื้อหาในการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.14, S=0.66$) ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินด้านการจัดการฝึกอบรมในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08, S=0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าทุกรายการมีระดับผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ ความเหมาะสมในการลงทะเบียนการเข้าร่วมฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.14, S=0.63$) และความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.02, S=0.65$) ตามลำดับ แต่มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพิ่มเติมว่า ควรมีการปรับปรุงเรื่องห้องสุขาสำหรับบุคคลากรหญิงที่ยังไม่เพียงพอ และควรเพิ่มในการจัดสรรห้องสุขาหญิงให้มากขึ้นกว่านี้ ผู้เข้าอบรมอยากให้อบรมโดยเพิ่มระยะเวลาจาก 3 วัน เป็น 5 วัน เพื่อให้ได้ฝึกการปฏิบัติมากขึ้น ไม่เป็นการเร่งรัดเวลามากจนเกินไป และอยากให้มีการอบรมนอกสถานที่ เพื่อจะได้รู้จักกันในเรื่องช่วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้นสำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลในการนำไปพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่ดูแลอยู่

สรุปได้ว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ (n=250)

รายการประเมิน	\bar{x}	S	ระดับความคิดเห็น
1. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	4.31	0.57	มาก
2. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์	4.33	0.57	มาก
3. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)	4.31	0.59	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับความคิดเห็น
4. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ	4.41	0.58	มาก
5. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี	4.34	0.62	มาก
6. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ	4.30	0.69	มาก
7. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา	4.27	0.65	มาก
8. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา	4.30	0.59	มาก
9. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)	4.30	0.59	มาก
รวม	4.32	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $S=0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าทุกรายการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ($\bar{X} = 4.41$, $S= 0.58$) และ ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, $S=0.65$) ตามลำดับ แต่มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพิ่มเติมว่า ต้องการให้ทางต้นสังกัดสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปเกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) และอยากให้มีการจัดฝึกอบรมอีกที่เน้นเกี่ยวกับการทำเอกสารการประเมิน การคิด ค่าเฉลี่ยในสมุดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปได้ว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 4 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลผลิต (n=250)

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายการ	n	\bar{X}	S	t	Sig
คะแนนทดสอบก่อนฝึกอบรม	250	8.46	2.98	30.67*	0.00
คะแนนทดสอบหลังฝึกอบรม	250	16.15	2.91		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีคะแนนทดสอบก่อนอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 8.46 และเมื่อได้มีการฝึกอบรมไปมีคะแนนทดสอบหลังอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 16.15 เมื่อพิจารณาค่าสถิติทดสอบที (t-test) พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลคะแนนทดสอบหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 5 ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับความคิดเห็น จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ (n=77)

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับผลการประเมิน
1. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.46	0.60	มาก
1.1 มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน	4.43	0.57	มาก
1.2 มีความสามารถในการมองเห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน	4.62	0.54	มากที่สุด
1.3 มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมพัฒนากับศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน	4.34	0.66	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับผล การประเมิน
2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก	4.28	0.66	มาก
2.1 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.44	0.64	มาก
2.2 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) มาใช้ในการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน	4.25	0.73	มาก
2.3 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.43	0.70	มาก
2.4 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.18	0.62	มาก
2.5 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการและรายงาน การประเมินโครงการ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.01	0.62	มาก
2.6 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.36	0.65	มาก
2.7 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.38	0.59	มาก
2.8 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.22	0.70	มาก
2.9 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้	4.29	0.67	มาก
3. ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.14	0.62	มาก
3.1 มีความสามารถในการลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.25	0.54	มาก
3.2 มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	4.18	0.56	มาก
3.3 มีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ตามเป้าหมาย	3.95	0.67	มาก
3.4 มีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น	4.09	0.57	มาก
3.5 มีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น	4.22	0.70	มาก
รวม	4.27	0.64	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ ในภาพรวมมีระดับผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$, $S=0.64$) โดยผลการประเมินด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.46$, $S=0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ เห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน ($\bar{x}=4.62$, $S=0.54$) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมพัฒนากับศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน ($\bar{x}=4.34$, $S=0.66$) ตามลำดับ ผลการประเมินด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.28$, $S=0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.44$, $S=0.64$) และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.01$, $S=0.62$) ตามลำดับ และผลการประเมินด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระดับ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$, $S=0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดได้แก่ สามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x}=4.25$, $S=0.54$) และสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{x}=3.95$, $S=0.67$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านผลกระทบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ของการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

5.1.2 กรอบการวิจัย

แนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการประเมินแบบ CIPPI (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI model) เป็นผลการศึกษาโดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) ซึ่งมีการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านผลกระทบ (Impact)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 14 คน และเพศหญิงจำนวน 63 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 11 คน นักวิชาการจำนวน 43 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 196 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 รวมทั้งหมด 250 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 7 คน และเพศหญิงจำนวน 243 คน

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ประกอบด้วย

1. แบบประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ สำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. แบบประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการ สำหรับผู้เข้าฝึกอบรมในโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 จำนวน 250 คน เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. แบบทดสอบด้านผลผลิตก่อนและหลังฝึกอบรมของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 ข้อ

5.1.5 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละด้านมีผลการประเมินดังนี้

1. ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านบริบท ในภาพรวมวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, $S = 0.44$) กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา ระยะเวลาในการฝึกอบรมและกิจกรรมในวิธีดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า ในภาพรวมมีผลการประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอในด้านวิทยากร ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S=0.70$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

แต่มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพิ่มเติมว่า ควรมีการปรับปรุงเรื่องห้องสุขาสำหรับบุคลากรหญิงที่ยังไม่เพียงพอและควรเพิ่มในการจัดสรรห้องสุขาหญิงให้มากขึ้นกว่านี้ ผู้เข้าอบรมอยากให้อบรมโดยเพิ่มระยะเวลาจาก 3 วัน เป็น 5 วัน เพื่อให้ได้ฝึกการปฏิบัติมากขึ้น ไม่เป็นการเร่งรัดเวลามากจนเกินไป และอยากให้มีการอบรมนอกสถานที่ เพื่อจะได้รู้จักกันในเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น สำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลในการนำไปพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่อยู่

3. ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีผลการประเมินความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

แต่มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพิ่มเติมว่า ต้องการให้ทางต้นสังกัดสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปเกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) และอยากให้มีการจัดฝึกอบรมอีกที่เน้นเกี่ยวกับการทำเอกสารการประเมิน การคิดค่าเฉลี่ยในสมุดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลผลิต มีผลคะแนนทดสอบหลังอบรม ($\bar{X} = 16.15$) สูงกว่าก่อนอบรม ($\bar{X} = 8.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. ผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 ด้านผลกระทบ ในภาพรวมมีผลการประเมินความคิดเห็นด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้ดูแลเด็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S=0.64$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลอง CIPPI MODEL นำผลการประเมินมาอภิปรายตามกรอบการประเมิน ตามลำดับดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และกิจกรรมในวิธีดำเนินโครงการ เนื่องจากก่อนการเริ่มโครงการได้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2557 ที่ผ่านมา แล้วนำมาพิจารณาคัดเลือกประเด็นความต้องการจำเป็นของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553 : 169) พบว่า การประเมินบริบทของโครงการเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการเป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมือง ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ อันนำไปสู่ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) พบว่า ความคิดเห็นของผู้ฝึกอบรมต่อปัจจัยป้อนเข้ามีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพออยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านวิทยากร ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เข้าฝึกอบรมเป็นอย่างดี ส่วนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ก็มีความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรมมาก อีกทั้งด้านระยะเวลา ก็มีความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาได้ดี และด้านการจัดการฝึกอบรมผู้จัดการประเมินก็มีความเหมาะสมในการลงทะเบียนการเข้าร่วมฝึกอบรมเป็นอย่างดีเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการและการศึกษาความผิดพลาดจากการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2557 ที่ผ่านมา ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดความผิดพลาดในการจัดโครงการครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยภาวิณี วัดเมือง (2555 : 133) พบว่า การประเมินผลโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการที่ดี

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งมีความเหมาะสมสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการได้มุ่งเน้นไปที่ความสำเร็จของผู้ฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการฝึกอบรม โดยทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นได้กำหนดและจัดกิจกรรมตรงตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความพอเพียงของด้านปัจจัยป้อนเข้าจึงทำให้ผลการประเมินด้านกระบวนการเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยวิไลพรรณ เสรีวัฒน์ (2555 : 229) พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากมีการ

จัดเตรียมสื่อ เอกสาร คู่มือในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกภารกิจ การเตรียมบุคลากรก่อนการดำเนินงาน ทำให้ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า คะแนนของผู้ฝึกอบรมหลังฝึกอบรม ($\bar{X} = 16.15$) สูงกว่าคะแนนก่อนฝึกอบรม ($\bar{X} = 8.46$) เมื่อพิจารณาค่าสถิติทดสอบที (t-test) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากด้านบริบทที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้อง/ชัดเจนกับนโยบายและความต้องการของผู้ฝึกอบรม ด้านปัจจัยป้อนเข้าที่มีความเหมาะสมและความเพียงพอ และด้านกระบวนการที่มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้ฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังฝึกอบรมมากกว่าก่อนฝึกอบรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ภาวิณี วัดเมือง (2555 : 134-135) พบว่า การประเมินด้านผลผลิตผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเป็นผลมาจากทุกด้าน เมื่อปัจจัยเบื้องต้นดี กระบวนการดีจึงส่งผลให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ดีด้วย

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) พบว่า ในภาพรวมด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ร่วมพัฒนาให้เข้ากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น พร้อมทั้งเห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียนอีกด้วย ส่วนผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้ และผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างเป็นระบบมีความรวดเร็ว และมีความพร้อมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 11 พบว่า ในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ควรมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2557 : 8-15)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้เป็นสารสนเทศ

1. ด้านบริบท ในการจัดทำโครงการควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นสำหรับนำมากำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากที่สุดตั้งแต่เริ่มต้นการทำโครงการ
2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า ในการเลือกสถานที่ในการฝึกอบรมควรเลือกสถานที่ที่มีการจัดสรรด้านสุขาอย่างเพียงพอกับบุคลากรที่เข้ามาฝึกอบรมเพื่อความสะดวกของผู้เข้าฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านกระบวนการ ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมควรมีการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อให้เกิดความกระชับมากที่สุด

4. ด้านผลผลิต ในการวัดผลความรู้ความเข้าใจควรมีการวัดผลที่เป็นรูปธรรมเพื่อการวัดผลได้จริง

5. ด้านผลกระทบ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จำกัดด้วยระยะเวลาจึงยังไม่สามารถประเมินผลกระทบในระยะยาวจนจบปีการศึกษาได้ ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ครอบคลุมทั้งโครงการควรมีการประเมินด้านผลกระทบจนจบปีการศึกษาด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับงานวิจัยเชิงประเมินโครงการอื่นสามารถนำรูปแบบการประเมิน CIPPI MODEL ไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเชิงประเมินโครงการได้

2. ในงานวิจัยเชิงประเมินโครงการสามารถศึกษารูปแบบการประเมินอื่นที่แตกต่างออกไปได้ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของการประเมินโครงการในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547. **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553. **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2555. **มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ : คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ.
- กัลยาณี ผลไม้. 2554. “การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอราชสีห์ จังหวัดศรีสะเกษ.” วารสารศรีวนาลัยวิจัย. 1(2) : 47-69
- กิตติ อุทธา. 2557. **รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นประจำปี 2557**. ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
- คณะทำงานศึกษาและดำเนินการจัดทำวิจัยโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา. 2550. **“การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาประจำปี 2550.”** กรุงเทพฯ : รัฐสภา. เอกสารอัดสำเนา.
- คณินนุช พิจิตรนรการ. 2550. “การประเมินโครงการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาธวิทยา.” สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชฎานิส เชี่ยวสด. 2551. “การประเมินผลโครงการพัฒนา IQ EQ ของเด็กปฐมวัย ในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์อนามัยที่ 6.” งานอนามัยแม่และเด็ก กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ. ศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น, กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- เชาว์ อินโย. 2553. **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองศักดิ์ ปักโคพานัง และจิรวรรณ เจริญสุข. 2557. “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำอำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม.” วารสารการเมืองการปกครองกิจการสาธารณะ (Public Affairs). 4(2) : 352-366.
- นงนภัส บุญเหลือ. 2553. “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model.” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ ศรีศรี. 2556. “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร.” ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิชิต ฤทธิจรูญ. 2552. **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : แฮร์สออฟเดอ์มิสท์.

พิชิต ฤทธิจรูญ. 2555. **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : แฮร์สออฟเดอ์มิสท์.

พิพัฒน์ หมาดเส็ม. 2556. 'แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง

อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์." **การประชุมขนาดใหญ่ วิชาการ เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมไทย**. 4(355) : 510-520.

พิสนุ ฟองศรี. 2551. **วิจัยชั้นเรียน หลักการและเทคนิคปฏิบัติการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

ภาวณี วัดเมือง. 2555. "การประเมินโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษ (Intensive English Program) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง." การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มยุรา วรรณเกตุดและประทีป ตระกูลสา. 2553. "การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนารางจังหวัดพิจิตร." รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตนโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ยุทธนา พรหมณี. 2553. "กระบวนการวางแผนทางการศึกษาของสำนักงานประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 2." สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เอกสารอัดสำเนา.

รสรินทร์ ออมรัตน์. 2545. "การประเมินผลหลักสูตรวิชาสื่อสารการกีฬา." ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิลาภรณ์ กองการและศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. 2556. "แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนออยู่." **การจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (II)**. 3(2) : 23-35.

วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. 2555. "การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล." ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิโรจน์ สารรัตน์. 2554. **การวิจัยทางการบริหารศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.

วิโรจน์ สารรัตน์. 2556. "การประเมินเชิงระบบ." นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.

แววตา พฤษภา. 2550. "การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของเด็กนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1." ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโครงการและการประเมินโครงการ. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552. **ทฤษฎีการทดสอบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีสุดา วงศ์วิเศษกุล และเนตรรัชนี ตั้งภาคภูมิ. 2556. "การประเมินผลโครงการ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชน." **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา**. 19(2) : 31-45.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศุภามณ จันทรสกุล. 2557. “ยุคสมัยของการประเมินผลและแนวคิดทฤษฎีของนักประเมิน.” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 8(1) : 68-79.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. 2544. **หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด พรหมจ้อย. 2550. **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สมคิด พรหมจ้อย. 2552. **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สมนึก ภัททิยธนี. 2549. **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2553. **วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2557. **แผนพัฒนาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ดของ พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2554. **การประเมินผลโครงการ: หลักการและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.
- สุพักตร์ พิบูลย์. 2551. **กลยุทธ์การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร**. นนทบุรี : จตุพร ดีไซน์.
- เสกสรรค์ เห็นประเสริฐ. 2556. “การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี.” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสาวภา ศรีสว่าง. 2555. “การประเมินผลโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตตลิ่งชัน.” ปรินญาจารย์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. 2557. **แนวทางความร่วมมือในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา เด็กปฐมวัยในจังหวัดขอนแก่น**. ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง. 2556. **ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2556** : นครพนม. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง.
- อนุรักษ์ ปัญญาณวัฒน์. 2550. “**แนวคิดการประเมินโครงการ**.” เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสารอัดสำเนา.

Best, John W. 1977. **Research in Education**. 3rd ed. Englewood Cliffs, New jersey : Prentice Hall, Inc.

Chiang, P.W. 1977. “Assessing Effective of Five – Year Mechanical Engineering Technology program of Junior Colleges in Taiwan, R.O.C : An Application Of

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- the CIPP Evaluation Model (China).” **Dissertation Abstracts International**. 57(Feb 1977) : 1971.
- Cronbach, L. J. et Al. 1980. **Toward Reform of Program Evaluation**. California : Jossey-Bass Publishers.
- Cronbach, Lee. J. 1990. **Essentials of Psychology and education**. 5th ed. Singapore : B and Jo Enterprised.
- Stufflebeam, D. L. 1971. “The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability.” **Stufflebeam, D. L. Journal of Research and Development in Education**. 5(1) : 19-25.
- Stufflebea, D. L. 2007. **Evaluation Theory, Model and Application**. San Francisco,CA : Jossey-Bass Publishers.
- Fitzpatrick, L.J., Sander, R.J & Worth, R.B. 2004. **Program Evaluation : Alternative Approaches and practical Guideline**. 3rd ed. United States : Pearson education.
- Matz, Gary Lee. 1981. “A Formative Evaluation of a Nutrition Education and Training Program in Select Rural Pennsylvania School.” Ph.D. Dissertation in Education. Pennsylvania University.
- Peter H. Rossi, Howard E. Freeman and Mark W. Lipsey. 2004. **Evaluation A Systematic Approach**. 6th ed. London New Delhi : SAGE Publications International Education and Professional Publisher.
- Worthen, B. R. and Sander, J.R. 1973. **Education Evaluation : Theory Practice**. Ohio : Charies A.Jones.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบแบบประเมินและแบบทดสอบของโครงการเพื่อการวิจัย

1. รศ.ดร. ปริญญาภรณ์ ตั้งคุณานันท์	อาจารย์ประจำภาควิชา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผศ.ดร. บุญจันทร์ สีสัน	อาจารย์ประจำภาควิชา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
3. ดร. ฐิยาพร กันตารณวัฒน์	อาจารย์ประจำภาควิชา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
4. นาย สุวิชัย ศรีเสน	ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยงาน สำนัก
การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. นาย กิตติชัย อุทธา	ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา 7 ว. หน่วยงาน
สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 404/2558

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบสำรอง ของนางสาวอินฉวา พาน

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ของนางสาวอินฉวา พาน รหัสประจำตัว 56603065 หลักสูตรครุ
ศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา) เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.กฤษณา คิตดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.ธนิษฐ์ รัตน์โอฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
รศ.ดร.มาลัย ทวีสุข ประธานกรรมการ
ดร.กฤษณา คิตดี กรรมการ
ดร.ธนิษฐ์ รัตน์โอฬาร กรรมการ
ผศ.ดร.ไพฑูริย์ พิมพ์ กรรมการ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม กรรมการ (กรรมการภายนอก)
3. คณะกรรมการสอบสำรอง
ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตพิเศษ)
ดร.อัคพงษ์ สุขมาตย์ กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตประจำ)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2558

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์
คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศคณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม วิชาเอกหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2558 ให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวอินฉวา พาน รหัสประจำตัว 56603065 ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น (The Evaluation of Potential Develop for Child Development Center Project in Local Administrative Organization in Khonkaen Province)” โดยมี ดร.กฤษณา คิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬาร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2558

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 3766 วันที่ 14 กันยายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบทดสอบและแบบประเมิน

เรียน รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ / ผศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ / ดร.ฐิยาพร กันตาดนวัฒน์

ด้วย นางสาวอินถา พาน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม แขนงวิชาเอกกหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ
พัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น” โดยมี
ดร.กฤษณา คิตติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬารเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบทดสอบและแบบประเมินนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ
นางสาวอินถา พาน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบททดสอบและแบบประเมินมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 3766

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๑๔ กันยายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบทดสอบและแบบประเมิน

เรียน นายสุวิชัย ศรีเสน / นายกิตติชัย อุทธา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบและแบบประเมิน

ด้วย นางสาวอินฉวา พาน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม แขนงวิชาเอกหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ
พัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น” โดยมี
ดร.กฤษณา คิตดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬารเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบทดสอบและแบบประเมินนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวอินฉวา
พาน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 085-675-2040

๑๔
๑๔/๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 3879

คณะกรรมการอำนวยการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๒1 กันยายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ

ด้วย นางสาวอินฉวา พาน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม แขนงวิชาเอกกหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมิน
โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
ขอนแก่น” โดยมี ดร.กฤษณา คิตดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ธนิษฐ์ รัตนโอฬาร
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่
14 กันยายน 2558 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้
นางสาวอินฉวา พาน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ ภายในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในสังกัดของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินฉบับที่ 1

การประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความว่ารายการประเมินตามที่ระบุมีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับ
ใดโดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด ซึ่งแต่ละ
ระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความ สอดคล้อง/ชัดเจน				
		5	4	3	2	1
1	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่า ด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553					
2	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับข้อเสนอแนะ จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา					
3	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการ ของผู้เข้ารับการศึกษา					
4	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับระยะเวลาในการ ฝึกอบรม					
5	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับกิจกรรมในวิธี ดำเนินโครงการ					
6	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แบบประเมินฉบับที่ 2

การประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการ ของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินว่ามีความเหมาะสม/ความเพียงพอ/ความสอดคล้อง อยู่ใน
ระดับใดโดยทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด ซึ่งแต่
ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเพียงพอ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ตอนที่ 1 การประเมินปัจจัยป้อนเข้า						
1	วิทยาการ					
	1.1 ความสามารถการสร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรม					
	1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยาการ					
	1.3 ความเหมาะสมในเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย					
	1.4 ความสามารถในการสร้างบรรยากาศและมีความเป็นกันเอง ต่อผู้รับการฝึกอบรม					
	1.5 ความเหมาะสมในการใช้สื่อ ประกอบการบรรยาย					
	1.6 ความเหมาะสมในตอบคำถามได้อย่างชัดเจน					
2	สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่					
	2.1 ความเหมาะสมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
	2.2 ความเพียงพอของสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
	2.3 ความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรม					
	2.4 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรม					
	2.5 ความเหมาะสมของสภาพแสงสว่างในขณะฝึกอบรม					
	2.6 ความเหมาะสม เพียงพอในการจัดสถานที่ฝึกอบรม รวมทั้ง โต๊ะเก้าอี้					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	ระยะเวลา					
	3.1 มีความเหมาะสมของระยะเวลากับเนื้อหาในการฝึกอบรม					
	3.2 มีความเหมาะสมของระยะเวลาในการเสนอเนื้อหา					
4	การจัดการฝึกอบรม					
	4.1 มีความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์					
	4.2 มีความเหมาะสมในการลงทะเบียนการเข้าร่วมฝึกอบรม					
ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการ						
การประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม						
1	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา					
2	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์					
3	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)					
4	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ					
5	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี					
6	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ					
7	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา					
8	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา					
9	ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินฉบับที่ 3

การประเมินด้านผลกระทบของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการประเมินที่กำหนดให้แล้วแสดงความคิดเห็นว่าบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมมีการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ไปใช้กับนักเรียน ผู้ดูแลเด็กและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าการประเมินอยู่ในระดับใดโดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน					
	1.1 มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน					
	1.2 มีความสามารถในการมองเห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน					
	1.3 มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมพัฒนากับศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน					
2	ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก					
	2.1 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษามาใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.2 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สมศ. มาใช้ในการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน					
	2.3 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.4 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.5 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
	2.6 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.7 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.8 มีความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
	2.9 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้					
3	ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	3.1 มีความสามารถในการลดความผิดพลาดการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
	3.2 มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ					
	3.3 มีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ตามเป้าหมาย					
	3.4 มีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น					
	3.5 มีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น					

ผลที่เกิดขึ้นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน-หลัง ฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ก่อน - หลังฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม
มาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย X หน้าตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

1. เหตุใดสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงาน “การประกันคุณภาพภายนอก”

1. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา
4. ใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและ การประกันคุณภาพทางการศึกษา

2. ข้อใด ไม่ใช่ ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

1. ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์
2. ข้อกำหนดเพื่อให้เป็นหลักในการประกันคุณภาพภายนอก
3. มาตรฐานการทำงานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง
4. ข้อกำหนดเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับ ดูแล

3. ใครเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. สถานศึกษา
2. ผู้อำนวยการโรงเรียน
3. คณะกรรมการสถานศึกษา
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. ถ้าข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) คือ “สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรครูหรือผู้รับผิดชอบโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจในการเลือกเครื่องมือมาใช้ในการวัดผล ประเมินผล การปฏิบัติงานให้ถูกต้อง” ทางต้นสังกัด ควรมีการจัดการกับข้อเสนอแนะอย่างไร

1. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
2. พัฒนาระบบการกำกับติดตามดำเนินงานให้เป็นระบบ
3. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรให้มีความรู้การจัดการกระบวนการเรียนรู้
4. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ข้อใดถือได้ว่าเป็นข้อดีจากข้อเสนอแนะที่ได้จาก สมศ. ที่จะทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดีขึ้น

1. ทำให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็ง
2. การแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาจุดแข็ง
3. มีงบประมาณสำหรับสถานศึกษามากขึ้น
4. ถูกทั้งข้อ 1 และ 2

6. ในกรณีที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพภายนอก รายงานใคร

1. สถานศึกษา
2. หน่วยงานต้นสังกัด
3. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
4. สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด

7. ข้อใดกล่าวเกี่ยวกับการนำความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวางแผนพัฒนา ถูกต้องที่สุด

1. ดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- 2.ให้นำมาใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก
- 3.ให้นำทุกเรื่องมาบูรณาการ กับสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
- 4.ให้นำมาใช้เฉพาะที่ไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก

8. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ต้องครอบคลุมทุกมาตรฐานการศึกษา
2. โรงเรียนสามารถเลือกพัฒนาบางมาตรฐานตามจุดเน้นและบริบทของโรงเรียน
3. ไม่มีข้อจำกัดตายตัว โรงเรียนวางแผนพัฒนาอย่างไรก็ได้ตามมาตรฐานการศึกษา
4. โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ต้องเลือกเรื่องที่จะพัฒนาต่างกันเพราะต้องมีมาตรฐาน

ต่างกัน

9. เป้าประสงค์ของการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา คืออะไร

1. ทราบปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพ
2. ยืนยันความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน
3. จัดทำรายงานประเมินตนเองได้อย่างน่าเชื่อถือ
4. ได้รับการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก

10. โครงการมีความสำคัญต่อแผนการปฏิบัติงานตามข้อใด

1. มีความซับซ้อนในการดำเนินงาน
2. ช่วยชี้ให้เห็นถึงปัญหาและภูมิหลังของการทำงาน
3. ช่วยให้การปฏิบัติงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ถูกทั้งข้อ 2 และ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ความจำเป็นในการจัดทำแผนเพื่อนำมาวิเคราะห์ความจำเป็นของการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan Need) ได้มาจากแหล่งข้อมูลใด

1. เด็กปฐมวัย
2. ชุมชน สาธารณะ
3. โครงการก่อสร้าง
4. แผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์ประจำปีขององค์กร

12. ผลของการประเมินโครงการสะท้อนอะไร

1. ความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนพัฒนา
2. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา
3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาคุณภาพในการดำเนินงานต่อไป
4. ถูกทุกข้อ

13. เหตุใดต้องมีการประเมินผลโครงการ

1. เพื่องบประมาณของโครงการปีนี้
2. เพื่ออำนวยความสะดวกของหน่วยงาน
3. การลงทุนด้านต่างๆ ครอบคลุมทรัพยากรด้านการเงิน
4. เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ

14. ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร

1. มีข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนรายคน
2. ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากการสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต เป็นหลัก
3. มีข้อมูลของทุกเกณฑ์ พิจารณาทุกตัวบ่งชี้ ทุกมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก
4. เน้นการสรุปให้เห็นผลของการดำเนินงานตอนสิ้นปีการศึกษาเพื่อจัดทำรายงานการ

ประเมินตนเองประจำปี

15. ข้อใดคือขั้นตอนการออกแบบฐานข้อมูล

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ค้นหาและจัดระเบียบข้อมูลที่ต้องการ
2. แบ่งข้อมูลลงในตารางต่างๆ เปลี่ยนรายการของข้อมูลให้เป็นคอลัมน์ต่างๆระบุดัชนีหลัก
3. กำหนดความสัมพันธ์ของตาราง การปรับการออกแบบให้ดียิ่งขึ้นการใช้กฎ

Normalization

4. ถูกทุกข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. ในกรณีที่คณะผู้วิจัยภายนอกเก็บรวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาได้ไม่สอดคล้องกันจะอย่างไร
1. ต้องมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการตรวจเยี่ยมก่อน
 2. รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์
 3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปข้อมูลที่ได้แล้วนำเสนอผลการตรวจเยี่ยมด้วยวาจาต่อสถานศึกษา
 4. ให้คณะผู้ประเมินเก็บข้อมูลตรวจสอบซ้ำ แก้ไขให้สอดคล้องกันให้แล้วเสร็จระหว่างการตรวจเยี่ยม
17. เมื่อทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจากการประเมินตนเองแล้วนั้นสิ่งที่ควรดำเนินการต่อคือข้อใด
1. เพื่อขอของบประมาณในปีถัดไปกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 2. เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา
 3. เพื่อประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งระบบ ในรอบปีที่ผ่านมา
 4. เพื่อหาข้อยุติในการเจรจาของงบประมาณในการจัดสรร เรื่องการจัดการในสถานศึกษา
18. ข้อใดวัตถุประสงค์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา
1. เพื่อขอของบประมาณในปีถัดไปกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 2. เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา
 3. เพื่อประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งระบบ ในรอบปีที่ผ่านมา
 4. เพื่อหาข้อยุติในการเจรจาของงบประมาณในการจัดสรร เรื่องการจัดการในสถานศึกษา
19. สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อทุกข้อ ยกเว้นข้อใด
1. หน่วยงานต้นสังกัด
 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 3. คณะกรรมการสถานศึกษา
 4. ถูกทุกข้อ
20. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของรายงานการประเมินตนเองประจำปี
1. เป็นการยืนยันสภาพจริงของตัวเอง ด้วยตัวเอง
 2. รู้จุดเด่น จุดด้อยของตัวเอง ด้วยตนเอง
 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายนอกโรงเรียน
 4. เห็นแนวทางการพัฒนาตนเอง ตามมุมมองของคนภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉลยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ก่อน - หลังฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม
มาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

1. เฉลยข้อ 1
2. เฉลยข้อ 4
3. เฉลยข้อ 1
4. เฉลยข้อ 4
5. เฉลยข้อ 4
6. เฉลยข้อ 3
7. เฉลยข้อ 3
8. เฉลยข้อ 1
9. เฉลยข้อ 2
10. เฉลยข้อ 4
11. เฉลยข้อ 4
12. เฉลยข้อ 4
13. เฉลยข้อ 4
14. เฉลยข้อ 4
15. เฉลยข้อ 4
16. เฉลยข้อ 4
17. เฉลยข้อ 2
18. เฉลยข้อ 2
19. เฉลยข้อ 4
20. เฉลยข้อ 1

ภาคผนวก ง

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือและตารางผังข้อสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ด้านบริบทเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ข้อที่	ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	นำไปใช้ได้
6	1	0	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ด้านบริบท มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 1 ข้อ และ ค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 5 ข้อ โดยการแปลผลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมดจำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($IOC \geq 0.05$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยป้อนเข้าเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ข้อที่	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
2	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
3	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
4	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
5	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
7	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
8	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
9	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
11	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
12	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
13	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
14	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
15	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
16	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-0.8 ค่า IOC เท่ากับ 0.6 จำนวน 6 ข้อ และ ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 10 ข้อ โดยการแปลผลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด จำนวน 16 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($IOC \geq 0.05$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ข้อที่	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
7	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
8	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
9	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ด้านกระบวนการ มีค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 9 ข้อ โดยการแปลผลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($IOC \geq 0.05$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ด้านผลกระทบเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ข้อที่	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
6	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
7	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
8	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
9	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
10	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
11	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
12	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
13	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
14	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
15	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
16	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
17	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ด้านผลกระทบ มีค่า IOC เท่ากับ 0.8 ทั้งหมดจำนวน 17 ข้อ โดยการแปลผลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($IOC \geq 0.05$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อสอบด้านผลผลิตเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

ข้อที่	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
6	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
7	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
8	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
9	1	1	-1	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
10	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
11	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
12	1	1	-1	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
13	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
15	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
16	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
17	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
18	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
21	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
22	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
23	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
26	1	0	-1	1	1	2	0.4	ไม่นำไปใช้
27	1	1	-1	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
29	0	1	-1	1	1	2	0.4	ไม่นำไปใช้
31	1	1	-1	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
32	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ ง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
33	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
34	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
35	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
36	0	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
37	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
38	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
39	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
40	0	1	1	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
43	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
45	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
46	0	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
47	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้
48	1	1	0	1	1	4	0.8	นำไปใช้ได้
49	0	1	0	1	1	3	0.6	นำไปใช้ได้
50	1	1	1	1	1	5	1.0	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ด้านผลผลิต มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.4-1.0 ดังนี้ ค่า IOC เท่ากับ 0.4 จำนวน 2 ข้อ ไม่นำไปใช้ ค่า IOC เท่ากับ 0.6 จำนวน 16 ข้อ นำไปใช้ได้ ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 18 ข้อ นำไปใช้ได้ ค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 14 ข้อ นำไปใช้ได้ ดังนั้นค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 โดยการแปลผลสามารถนำไปใช้ได้จำนวน 48 ข้อ จากจำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($IOC \geq 0.05$)

ตารางที่ ง 6 แสดงผลการวิเคราะห์การจัดทำผังข้อสอบการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื้อหา	จุดประสงค์	น้ำหนักคะแนน	จำนวนข้อสอบที่สร้าง	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง	ระดับพฤติกรรมการวัด					
					จำ	เข้าใจ	ประยุกต์ใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	คิดสร้างสรรค์
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของการประกันคุณภาพการศึกษา	10	5	1	-	1	-	-	-	-
2. มาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์	มีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและเอกลักษณ์	10	5	2	2	-	-	-	-	-
3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สมศ	มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สมศ ได้	10	5	2	-	1	-	1	-	-
4. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ	17	8	4	2	1	-	1	-	-
5. การเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปี	มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีได้	13	7	3	-	-	1	2	-	-
6. การประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ	มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการได้	10	5	2	-	1	1	-	-	-
7. การจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาได้	10	5	2	-	-	1	1	-	-
8. การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา	มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาได้	10	5	2	-	2	-	-	-	-
9. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR)	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) ได้	10	5	2	2	-	-	-	-	-
รวม		100	50	20						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

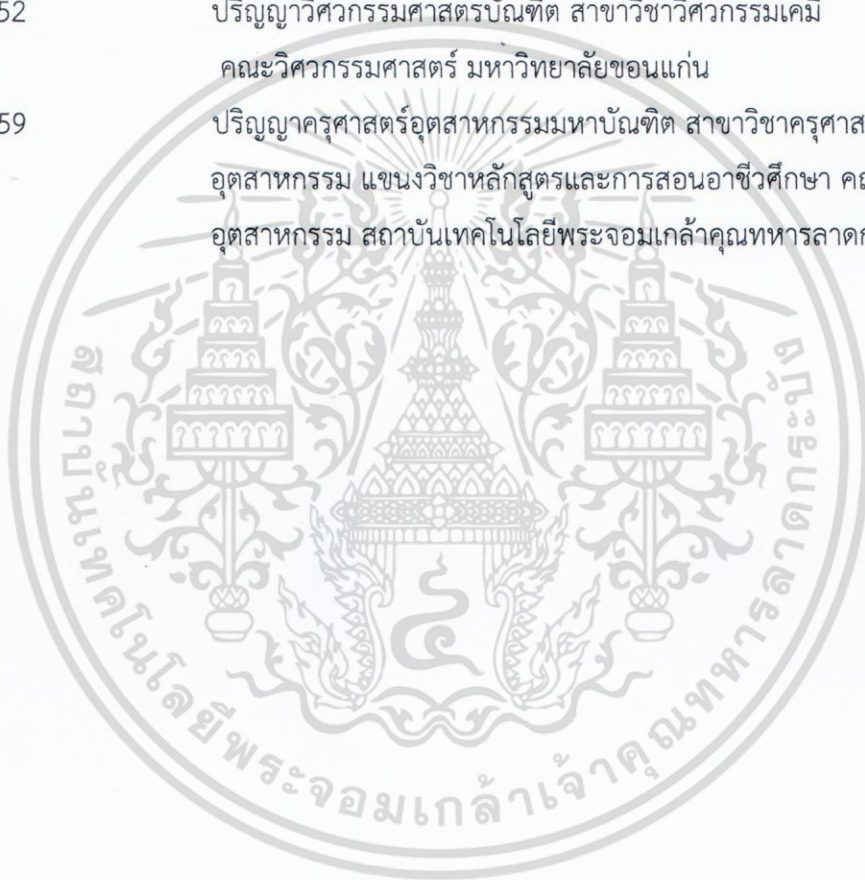
ตารางที่ ง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)

ข้อที่	p	r	แปลผล	ข้อที่	p	r	แปลผล
1	0.73	0.13	ไม่นำไปใช้	25*	0.43	0.47	นำไปใช้ได้
2	0.80	0.00	ไม่นำไปใช้	26	0.40	-0.13	ไม่นำไปใช้
3	0.57	0.20	นำไปใช้ได้	27	0.50	0.07	ไม่นำไปใช้
4	0.70	-0.20	ไม่นำไปใช้	28*	0.53	0.27	นำไปใช้ได้
5	0.70	0.07	ไม่นำไปใช้	29	0.63	0.20	นำไปใช้ได้
6	0.77	-0.20	ไม่นำไปใช้	30	0.47	0.13	ไม่นำไปใช้
7*	0.40	0.67	นำไปใช้ได้	31*	0.57	0.47	นำไปใช้ได้
8	0.47	0.00	ไม่นำไปใช้	32	0.73	0.13	ไม่นำไปใช้
9	0.53	0.13	ไม่นำไปใช้	33*	0.47	0.40	นำไปใช้ได้
10*	0.53	0.40	นำไปใช้ได้	34*	0.50	0.47	นำไปใช้ได้
11*	0.67	0.27	นำไปใช้ได้	35	0.73	-0.27	ไม่นำไปใช้
12	0.43	0.07	ไม่นำไปใช้	36*	0.63	0.33	นำไปใช้ได้
13*	0.63	0.33	นำไปใช้ได้	37	0.53	0.00	ไม่นำไปใช้
14*	0.70	0.33	นำไปใช้ได้	38*	0.67	0.40	นำไปใช้ได้
15*	0.47	0.53	นำไปใช้ได้	39	0.37	-0.33	ไม่นำไปใช้
16	0.73	0.00	ไม่นำไปใช้	40	0.57	-0.07	ไม่นำไปใช้
17	0.77	-0.20	ไม่นำไปใช้	41*	0.57	0.33	นำไปใช้ได้
18*	0.43	0.60	นำไปใช้ได้	42	0.67	0.13	ไม่นำไปใช้
19	0.47	-0.13	ไม่นำไปใช้	43	0.47	0.13	ไม่นำไปใช้
20	0.53	0.13	ไม่นำไปใช้	44*	0.73	0.27	นำไปใช้ได้
21*	0.53	0.40	นำไปใช้ได้	45*	0.43	0.47	นำไปใช้ได้
22*	0.70	0.33	นำไปใช้ได้	46	0.40	-0.13	ไม่นำไปใช้
23*	0.47	0.53	นำไปใช้ได้	47	0.50	0.07	ไม่นำไปใช้
24	0.73	0.00	ไม่นำไปใช้	48	0.53	0.27	นำไปใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ที่สามารถนำไปใช้ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40-0.70 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ที่สามารถนำไปใช้ได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.67 จำนวน 23 ข้อ จากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 48 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่ดีที่สุดเพื่อใช้สำหรับเป็นตัวแทนข้อสอบสำหรับแบบทดสอบในการประเมินโครงการจำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อ 7 10 11 13 14 15 18 21 22 23 25 28 31 33 34 36 38 41 44 45

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นางสาวอินฉา พาน
วัน เดือน ปีเกิด 22 ธันวาคม 2530
ที่อยู่ 100 หมู่ที่ 4 หมู่บ้านดงบัง ตำบลดงเมืองแอม อำเภอสวนงาม
จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40280
ที่ทำงาน บริษัท นาลโก อินดัสเทรียล เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด
ตำแหน่ง Application Engineer
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2552 ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเคมี
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2559 ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์
อุตสาหกรรม แขนงวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้